

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljaka izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Delavske plače

Zadnje čase se polasča vznemirjenost delavskih in nameštenskih krogov radi raznih predlogov delodajalskih zbornic, iz katerih je razvidna želja, da se delovni pogoji delavstva in nameštstva v bodoče poslabšajo. Pravice delavcev in nameštencev so že pod sedanjimi pogoji itak zelo skromne, zato je nujna socialna dolžnost javnih oblasti, da radi obče blaginje državljanov vsak tovrstni poskus energično preprečijo.

Predvsem gre za vprašanje plač, ki je za velikansko večino delavstva in nameštstva osrednji življenjski problem, okrog katerega se sudejo njihove skrbi in želje. Pri sedanjih življenjskih pogojih je problem plače istovesten s problemom življenja, ker je plača za velikansko večino edina realna podlaga njihove življenjske eksistence. Nobena stvar ne podnehti toliko veselja do dela in poguma do življenja kakor primerna, močnem in storjenemu delu pravično odmerjena plača. Kjer pa te spodbude manjka, se pa hitro povesijo roke, ohromi volja, opeša iniciativa in delo postane muka, se spremeni v neznošen suženjski jarem, ki ga delavec prenaša le z nejevoljo v srcu in kletvijo na ustih.

O tem menda ne more biti nobene debate. Zato bi v dobro urejeni družbi moralo biti obče veljavno svetopisemsko navodilo: Vsak delavec je vreden svojega plačila! Od ene plače največkrat ne zavis le usoda enega življenja, ampak največkrat cele družine. Gre za pravično odškodnino za izvršeno delo in zato plača ne more biti stvar dobre volje posameznega podjetnika, uke vrste darilo ali čke miloščina. Plača je stvar dolžnosti na eni strani in stvar pravičnosti na drugi strani. Naporu, donosu dela in vrednosti dela mora na drugi strani proporcionalno odgovarjati višina in vrednost plače.

Vprašanje plače končno ni zadeva le delodajalca in delavca, ampak je nekaj, kar najgloblje posega v občo blaginjo. Medtem, ko pravične plače ne pomagajo le vzdrževati človeka vredni standard, ampak dajejo delavcem in uradnikom tudi možnost, da del plače, ki po njih stroskih preostaja, shranijo in tako počasi pridejo do zmernega imetja — pa preizkusi in zato krivične plače revoltirajo družbo, neti jo razredno sovraštvo, ženejo ljudi v obup in ustvarjajo razmere, ko ni mogoče več dajati cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.

Prva in glavna naloga države je, da skrbi za občo blaginjo državljanov. Tehnokracija in rastoča kolektivizacija družbe je moderno državo napravila že skoraj vsemogočno. Saj ga skoraj ni več področja, ki ga ne bi domala totalno obvladala. Zato ji nikakor ni nemogoče, da ne bi s svojo voljo reorganizirala tudi delovnega trga, na katerem podjetništvo z dneva v dan bolj uveljavlja za delavstvo, nameštstvo in vso družbo pogubno izključno merilo povpraševanja in ponudbe. Pri vladajoči velikanski brezposelnosti, ki slehernega sili, da prime za vsako delo in pod vsakim pogojem, se ta stari liberalni princip sprevača v vedno hujšo socialno krivico in je kar vidno, kako lezemo v novo dobo menčeststva. V letošnji velikonočni številki »Slovenca« smo pričeli nekaj bežnih slik iz naših delavskih revirjev, ki določno kažejo naraščajočo paverizacijo in proletarizacijo našega delovnega ljudstva. Poznamo pa še več drugih slučajev, kjer se na nečuden način izrablja delovna moč, ko za osemurno naporno minuciozno delo podjetja plačujejo manj kot 10 Din! S takšnimi krivičnimi plačami prednjači posebno gotov del tujega kapitala, ki je v naši zemlji odkril redki eldorado »cenenih delovnih moči«, kakor se to glasi v poročilih inozemskih akcijskih družb. In vendar je po krščanski morali odtirgovanje delovnega zaslužka vnebovpijoča krivica! Iz razlogov socialne pravičnosti in javne morale naj bi zato javna oblast napravila čim prej konec brezvestnemu izrabljanju gotovih podjetij, ki kljub dobri konjunkturi in izvršnim zaslužkom tako nesramno nizko plačujejo svoje delavstvo. Ker so z zakonom štrajki prepovedani, je javna oblast še tem bolj dolžna, da nastopi kot pravičen razsodnik med interesi dela in kapitala. Saj delavstvo niti nič novega ne zahteva; želi le to, da mu ostane vsaj ono, kar si je v težkih socialnih borbah izvojevalo.

Lepša bodočnost naše narodne skupnosti kakor tudi naše države je samo v delu! Ako ne bomo intenzivno in smoteno delali na vseh področjih, bo polagoma še to propadlo, kar so ustvarili naši predniki. Mnogi so naziranja in po našem prepričanju pravilno mislijo, da je velik del sedanje splošne krize krivo to, da je silno padlo veselje do dela. Le preveč je »poklicev«, ki so preračunjeni na lahek ali pa kar brezdelan zaslužek. Vsak že gleda, kako bi se zmazal med tisto srečno plast, ki ne seje in ne žanje ampak v lenobnem brezdelju samo uživa. Ta miselnost je v srcu kmečke mladine, ki trumoma zapušča grudo in pritiska v mesta, da pomnožuje brezposelni proletarijat. Toda tudi ročno in umsko resnično delo ni posebno zaželeno, vse se le šola in šola, da bi nekoč igralo »gospodar«. Po tem potu ne pridemo nikamor naprej.

Zato pa je tem večje važnosti, da se poštemu delu da priznanje, ki mu gre. Treba je, da je sleherni delavec plačan, kakor zasluži, ne pa, da se z izstreljalnimi plačami demoralizira delavstvo, ki nazadnje vidi boljše eksistenco v pohajkovanju in beračenju kakor pa v napornem, a mizerano in krivično plačanem delu. Nujno je potreba, da se z zakonom določi vsaj minimalne delavske plače, pa naj gre za svobodne ali kolektivne delovne pogodbe.

Iz sedanjega kaosa ne bomo izšli drugače, kakor da se obnovi in poživl zaupanje v delo. To bo pa mogoče le tako, da se interesi poindincev podre interesom skupnosti in da o bitnih življenjskih interesih naroda ne bo odločala kaka plutokratska oligarhija, temveč delovno ljudstvo, ki je glavni nosilec in stebel države. Dria.

Ali je v Nemčiji kulturni boj ali ga ni:

Sveti oče katoličanom Nemčije

„Ne verjemite, če prihajajo k vam in vam pravijo, da katoliška vera ni v nevarnosti, kajti povem vam s poudarkom, da gre za katoliško vero“

Berlin, 4. junija. Z. Uradno glasilo berlinske škofije »Katholischer Kirchenblatt«, ki je bilo zadnje čase zaporedoma zaplenjeno od državnih oblasti, objavlja v svoji zadnji številki besedilo govora sv. očeta, s katerim je pozdravil veliko število nemških romarjev, ki jih je pripeljal v Rim monakovski nadškof kardinal Faulhaber v spremstvu 12 katoliških škofov Nemčije. Sv. oče je v tem govoru z velikim poudarkom in tudi z veliko skrbjo obravnaval vprašanje vzgoje nemške mladine in dal smernice za boj za čistost vere proti raznim drugim svetovnim nazorom ter jasno in očetovsko pozval nemške katoličane, da v boju za te svetinje nikdar ne opešajo.

Uvodoma je imenoma povzdignil kardinala Faulhaberja in würzburškega škofa, »ki sta uad-pastirja, ki v tako težavnih časih vodijo tako težko boje za duše«. »Prihajate k meni«, je nadaljeval sv. oče, »v zelo važnem, težkem in usodopolnem trenutku nemške zgodovine in še predvsem zgodovine katoliške cerkve v Nemčiji. Vi prihajate k meni, da mi dokažete svojo zvestobo in svojo neomajno voljo, ohraniti najvišje svetinje vere, za nje se boriti, in če bi postalo potrebno, za nje tudi trpeti. Jaz dobro vem, kaj vse ste vi in mnogo vaših bratov že morali pretrpeti za katoliško vero. Toda jaz upam, da prihajajo polagoma že boljši časi...“

»Prav posebno in v prvi vrsti pa hočem blagosloviti nemško mladino, to mladino, katere paporji mi tukaj govorijo o njenih idealih, to mladino,

ki mora danes toliko pretrpeti za svojo vero. To mladino, ki je pokazala toliko poguma. To mladino, ki nosi v svojih rokah bodočnost Nemčije. Bodočnost bo lepša, ker se nahaja v tako lepah rokah.«

»Blagoslavljam tudi vse druge, ki so trpeli preganjanje zaradi katoliške vere. Moja dolžnost je, ki moram nositi tako težko odgovornost pred Bogom in pred ljudmi, da povem še to in da povem s posebnim poudarkom, da nikar ne verjemite, če prihajajo k vam in vam pravijo, da religija in vera nista v nevarnosti. Povem vam, da gre v tem primeru za katoliško religijo in za vašo vero. Zato se vaši duhovniki tako pogumno bore, za to se bore s takšnim zanosom vaši nadpastirji. Zaradi tega hočem vaše duhovnike in vaše šole posebej blagosloviti, ker, kar so storili za blagor vaših duš, so storili tudi za mene!«

Kardinal Bertram napoveduje neizprosno boj nemškemu poganstvu

Breslau, 4. junija. Z. Škofjski list breslavske nadškofije objavlja pastirsko pismo kardinala Bertrama o stališču katoliškega episkopata do poganških nauk, ki jih razširjajo »nekateri voditelji narodnega socializma«.

»Kristus ni nikdar ustanavljal nacionalne cerkve«, tako začneja pastirsko pismo, »on je razposlal svoj evangelij vsemu svetu in vsem naro-

dom. Dvajset let se borim kot nadpastir proti pogubonosnim naukom marksizma in boljševizma. Ali je sedaj konec te borbe?«

Kardinal Bertram našteva na to obljube, ki jih je katoliška cerkev dobila od najvišjih predstavnikov oblasti, toda te obljube verskih bojev niso končale. V raznih govorih slišimo zanosne besede, kot da prihaja neka nova germanska vera, nek nov evangelij, neka nova morala. Jaz obojam te nove brezbožnike, ki so dvignili svoje roke proti krščanski veri. Bojite se krivih prerokov, ki trdijo novi evangelij, kot da bi vera in morala bili odvisni od krvi in od plemena. Naš boj je svet boj in je naperjen proti poganstvu, ki se hoče na različne načine naseliti v duše našega ljudstva. O zvestobi nemških katoličanov do države ne more biti dvoma, niti danes, niti včeraj, kajti za katoličane velja načelo, da prihaja vsa oblast od Boga, četudi se predstavniki te oblasti menjajo. Katoličani, ostane zvesti svojim pastirjem in dokazujte v besedah in v dejanjih brez strahu, da ste katoličani.«

Berlin, 3. jun. TG. Včeraj sta tudi vladi na nižjem Bavarskem in v gornji Pfalci izdali naredbe, ki prepovedujejo članom katoliških mladinskih organizacij nošenje uniform, društvenih znakov in razvijanje društvenih praporov. Katoliška mladinska društva se odslej tudi ne smejo udeleževati na športnem polju, niti na odprtem, niti v zaprtim prostoru. Borba narodnega socializma proti katoliški mladinski družbi traja torej dalje in postaja od dne do dne hujša.

Razorožitev izginja za pozornico

Dva tabora v Evropi

Rusija predlaga protinemško aljanso: Rusija, Francija, MZ

Varšava, 4. jun. Z. Oficielna poljska agencija »Pat«, ki v smislu najnovejšega poljskega političnega kurza zagovarja glede razorožitve isto stališče kakor Nemčija, poroča, da bo Nemčija v najkrajšem času vzelesilam sporočila, da se bo začela zopet oboroževati, tako, kakor to zahteva njena varnost. Ta sklep je rezultat razgovorov in informacij, ki jih je bil nabral nemški odposlanec von Bibbentrop na svojem potovanju po nekaterih evropskih prestolnicah. »Pat« pravi, da je to logični rezultat vseh dosedanjih brezuspešnih razgovorov v Zenevi, ki so pokazali popolno nemogućnost kakršnekoli razorožitve evropskih vzelesil. Tako Francija kakor Anglija želi, da se razorožitvena konferenca popolnoma likvidira in se Anglija razgovarja naprej samo zato, da bi doma vlade ne napadli, češ, da ni ničesar storila za mir. Na drugi strani pa tudi Francija zavlačuje konec konference edinole zato, da bi s pomočjo Male zveze in Rusije ustvarila ugodno mednarodno situacijo, ki bi ji dovolila, sklicevaje se na slabo voljo drugih, da še bolj poskrbi za svojo varnost.

Da Anglija na konferenco ne polaga nobenega upanja več, temu je dokaz tudi to, da se zunanji minister Simon ne več vrnil v Zenevo.

»Pat« je pozabil samo povedati, da je glavni krivec tega položaja ravno Nemčija, ki je že izpočetka šla za tem, da razorožitev onemogoči.

Čez razorožitveno konferenco so napravili križ tudi Sovjeti. Oni se pripravljajo sedaj samo na to, kako bi s Francijo in Malo zvezo sklenili pogodbo, da se zajamči mir v Evropi s pomočjo močne aljanse, ki bi Rusiji dala važen položaj v Evropi in bi ji obenem omogočila, da nastopi bolj aktivno kakor doslej proti japonskim načrtom na Daljnem vzhodu. V tem smislu pišejo »izvestja«: Razorožitvena konferenca se je zbrala zato, da pokoplje mrliča. Litvinov je predlagal organizacijo stalne konference za mir, ki je pa vzelesile nočajo sprejeti, čeprav predstavlja zadnji še mogoči poskus, da se reši razorožitveni problem. Zdaj ne preostane nič drugega, kakor da se zvežejo države, ki hočejo mir in ki so za to pripravljene zavrniti vsakega napadaleca. Dočim na eni strani Amerika noče prevzeti nobenih obveznosti za primer kakvega konflikta v Evropi in ker tudi Anglija zavzema podobno stališče in se noče brezpogojno zavzeti za francosko tezo varnosti, so one države, ki hočejo na vsak način preprečiti napad na sedanje mirovno stanje v Evropi, primorane, da se med seboj točno obvežejo, kako preprečiti vsak napad.

Dva nova pakta

Pariz, 4. junija. b. Zenevski poročevalec pariškega »Excelsiora« trdi, da si v Zenevi prizadevajo skleniti dva nova pakta brez vsakega nadaljnjega odlašanja. Pakte bodo sestavili po vzorcu balkanskega sporazuma. Prvi pakt naj obsega države vzhodne Evrope, balkanske države, Poljsko in Nemčijo. Drugi pakt pa naj podpisujejo Francija, Italija, Jugoslavija, Bolgarska, Turčija in Sovjetska Rusija. Oba pakta bi slonela, kakor balkanski sporazum, na obvezni arbitraži za primer sporov med državami, ki pakte podpisajo. Razen tega bi pakta obsegala določbo o vzajemni pomoči za primer napadov.

To veste, kaj ne:
je res domač izdelek!
Kupujte jo!

pada s strani države, ki pakta ni podpisala. Podpisani pakti, pravi list na koncu, ne bodo neke trajne zveze, pač pa bodo vsebovali vojaške določbe obrambnega značaja.

Litvinov »pakt nesigurnosti«

London, 4. jun. b. Jutranji tisk poroča, da angleški politični krogi z velikim zadovoljstvom sledujejo francosko-rusko zbliževanje. Povdarja se, da Velika Britanija v nobenem primeru ne bo sprejela sovjetskega predloga in v tem oziru so na strani Anglije Združene države, Italija, Poljska in nevtralne države. Če pride do francosko-sovjetske zveze, bo Evropa razpadla na dva dela. »Daily Telegraph« imenuje Litvinov pakt »pakt nesigurnosti«. Litvinov gre za tem, da zaseje razdor. Po prepričanju angleških vladnih krogov bi tak pakt napravil Franciji zelo slabo uslugo, ker je vprašanje, če bi taka zveza s sovjetsko unijo nadomestila Franciji izgubo poljskega prijateljstva in vsako možnost, da se sporazume s Italijo. »Times« piše, da Litvinov ne prinaša luči z vzhoda, ampak da samo stare težkoče zamenjuje z novimi.

Nemško mrzlično oboroževanje

London, 4. jun. b. Iz Nemčije izgnani berlinski dopisnik »Daily Expressa«, Stephens, objavlja v »Sunday Expressu« članek, v katerem podaja svoje vtise, ki jih je dobil v Nemčiji. On trdi, da se Nemčija mrzlično oborožuje in da se vse devize nem-

ške banke uporabljajo za nakup vojnih letal, municije, orožja in vojnega materiala. Če bi Francija napadla Nemčijo, je pisec članka prepričan, da se bodo odzvali vsi Nemci brez razlike in stopili pod vojno zastavo. V tem primeru bo lahko ohranil Francijo samo Bog. Resnična in tragična resnica je, da je položaj v Nemčiji zelo slab, zaradi tega pa v primeru poraza Nemčija tudi ne more dosti izgubiti, medtem ko bo v primeru zmage dobila vse.

Švica izdeluje orožje za Nemčijo

Bruselj, 4. jun. m. Švicarsko časopisje je objavilo rezultate posebne ankete, iz katere je razvidno, da igrajo v upravnih odborih vseh švicarskih tovarn orožja, municije in letal veliko vlogo nemški državljani in da stoji največja tovarna orožja v Solothurnu popolnoma pod vplivom porenjskih metalnih tovarn v Düsseldorfu. V zvezi s tem je omogočeno tudi neprestano vtihoapljanje velikih množin orožja iz Švice v Nemčijo. Švicarsko časopisje energično zahteva od vlade, da napravi konec tem škandaloznim razmeram.

Teheran, 4. jun. b. Perzijski šah je danes odpotoval v Ankaru. Potuje skozi Trapezunt in Carigrad. Potovanje bo trajalo teden dni. Po obisku Kemala paše potuje perzijski šah v Evropo.

Varšava, 4. jun. b. Poljska brozjavna agencija poroča, da bo nemški državni tajnik za propagando dr. Gühbels v kratkem obiskal Varšavo, kjer bo imel več predavanj o aktivnih političnih problemih tretjega nemškega cesarstva.

Rim, 4. jun. b. V tukajšnjih političnih krogih se trdi, da se bodo v Rimu pričela v kratkem nova pogajanja med predstavniki italijanske in avstrijske industrije z namenom, da se da večja prožnost sklenjenim gospodarskim konvencijam med Italijo in Madjarsko.

Blamirani Madjari

Svet Z. N. je danes odklonil madjarsko pritožbo proti Jugoslaviji

Zeneva, 4. junija. m. Na današnji dopoldanski seji Sveta Zveze narodov se je pretresala od madjarske vlade predložena pritožba proti Jugoslaviji zaradi obmejnih incidentov na jugoslovansko-madjarski meji. Za sejo je vladalo veliko zanimanje, čeprav se je v dobro poučenih diplomatskih krogih smatralo, da se bo madjarska pritožba kot popolnoma neosnovana zavrnila. Istočasno se je tudi lahko ugotovilo, da so tuje delegacije pravilno poučene o jugoslovansko-madjarskem sporu in uvidele, da je jugoslovanski zunanji minister Jevtić zahteval tudi poleg madjarskega neprijateljskega manevra proti Jugoslaviji, da se ves slučaj likvidira na čisto korekten način z Madjarsko brez kakršnekoli obsodbe te njene politike, s katero je doživela v Zenevi višek blamaže.

Madjari so zahtevali, da izkoristijo ta svoj manever v revizionistične namene in so zaradi tega vložili proti Jugoslaviji pritožbo. Manever Budimpešte pa je bil med tem tudi čisto jasen. V Zenevi se je te dni jasno videlo, da je ta gesta Madjarske proti Jugoslaviji naletela v vseh krogih na obsodbo.

Svet Zveze narodov je po daljši diskusiji danes dopoldne v celoti odklonil madjarsko pritožbo.

S to odločbo Sveta Zveze narodov je popolnoma odstavljeno z dnevnega reda to vprašanje, ki bi se po želji Madjarske moralo spremeniti v problem, s katerim naj bi se bavile vzelesile in sama Zveza narodov. Pritožba Madjarske proti naši državi glede obmejnih incidentov na jugoslovansko-madjarski meji je likvidirana. Svet Zveze narodov je odklonil prejšnjo pritožbo, ker je ne smatra za upravičeno.

Madjari so namreč v svoji famozni pritožbi navedli celo vrsto neresničnih dejanj, o čemer se je prepričal tudi sam Svet Zveze narodov, zaradi česar je pritožbo odstavil z dnevnega reda. Na madjarsko pritožbo, ki obsega 31 točk, je naša vlada odgovorila in ta odgovor je demantiral vse madjarske očitke.

Svet Zveze narodov priporoča Madjarski in Jugoslaviji, naj vprašanje rešita na miren način med seboj v direktnih pogajanjih. Sebe v primeru, da bi ta pogajanja ne imela ugodnega uspeha, se bo pritožba ponovno stavila na dnevni red Sveta Zveze narodov, ki bo o njej razpravljala šele tedaj, če res ne pride do sporazuma med obema državama.

Bolivija zmaguje

Buenos Aires, 4. junija. b. Bolivijska vlada uradno poroča, da so njene čete v Gran Chacu izvojevale veliko zmago. Paragvajska ofenziva se je pričela v začetku letošnjega leta in so je sedaj bolivijske čete končno ustavile. Bolivijske čete so na vsej črti v protiofenzivi in preganjajo Paragvajce. Pri utrdbah v okolici Bolivije je padlo mnogo Paragvajcev. Ujetih je bilo veliko število častnikov in mož. Poleg tega je imel Paragvaj velike izgube orožja in vojnega materiala.

Dunajska vremenska napoved: Pretežno oblačno, hladno s poslabšanjem vremena.

Zborovanje naših zadružnikov

Glavna skupščina Zadrzne zveze

Ljubljana, 4. junija.

Na letošnje glavno skupščino Zadrzne zveze, te največje slovenske zadrzne organizacije ter tudi največje v državi, je prišlo danes lepo število zadružnikov. Saj so danes za vse naše gospodarstvo, pa tudi zadružništvo, težki časi in vsi se trudimo ohraniti ono, kar smo pridobili v desetletjih težkega dela pred vojno in po vojni. Že tretje leto se vrši skupščina v znamenju denarne krize, iz katere se nismo našli izhoda. Debatla je pokazala, kako se vsi naši zadružni delavci zavedajo svoje odgovornosti, pa tudi nemoči napraviti splošnim razmeram, ki so dovedle do sedanjega položaja v našem kreditnem gospodarstvu. Ne uničevati, ampak vee zdravo je treba ohraniti, čeprav z žrtvami, za kar imamo dovolj zgledov drugod. Glavna skupščina je po svoji resnosti, a katero je obravnavala vee važna vprašanja našega zadružništva, pokazala, na kako visoki stopnji so vodstva naših zadrug po vsaj širni slovenski domovini.

Skupščino je vodil namesto odsotnega predsednika g. dr. Antona Korošca in prvega podpredsednika g. ravnatelja Bogomila Remca drugi podpredsednik Zadrzne zveze g. dr. Karel Capuder. Po pozdravu navzočih, ugotovitvi pravičnega sklicanja obnove zadrug ter sklepčnosti je očrtal s par besedami znane razmere v našem gospodarstvu. Dejal je, da pač ne moremo še potegniti črte pod dosedanjim razvojem, toda ne po lažni krivdi, temveč radi splošnih razmer. Z našim zadružništvom stoji in pade tudi samozavest našega kmeta in treba je storiti vse, da obdržimo temelje našega naroda, med katere spada tudi naše zadružništvo, močne in zdrave.

Nato je sporočil, da je zborovanje pozdravila s posebnim brzojavom tudi Glavna zadrzna zveza, sklenjen pa je bil tudi na predlog g. Rajha pozdrav zadružniku dr. Korošcu.

Zapisnik zadnjega obnove zadrug, ki je bil objavljen v »Narodnem gospodarju«, je bil soglasno odobren. Sledilo poročilo načelnika je podal začetveni ravnatelj g. Gabrovšek.

Načelnikovo poročilo

Na obnem zboru Zadrzne zveze, ki predstavlja gospodarsko življenje in stremjenje malega slovenskega človeka, je treba povedati, v kakšnem položaju se nahajamo in kako silno je v tej dobi trpljenje našega naroda na gospodarskem polju. Revščina je zavladala na kmetih, vasi ne premorejo več za luč v zimskih večerih, naselja ne spravijo skupaj več za sol, pa prodajanje kmetovih vrednosti za vsako ceno itd. Vse te težke razmere našega naroda pa čuti tudi naše zadružništvo, zlasti v denarni krizi, ki je postala vedno težja. Zadrugarji, ki sede v načelnstvih kreditnih zadrug, vedo, da je posebna bolečina našega zadružništva ta, da ima vezane roke, ko ne more pomagati tistim, ki so vanj zaupali, ki so zbirali težko zaslužene prihranke za hude čase. Tako ne more zadružništvo, ki je organizirana samopomoč, pomagati najpotrebnejšim. Kdaj bo konec vsega tega, ne vemo. Toda vemo, da je treba v trpljenju vztrajati, vzdržati in ne smemo nikoli obupavati. Sicer so se tudi v zadružništvu delale napake, toda v delu zadružništva je bilo vedno dovolj idealizma, črta, samozatajevanja in osebnosti, ki bodo ohranili vse dobro. Zato tudi nočem govoriti o slabih straneh naše dobe z obupom, ampak z nado, da nas preizkušnje popeljejo v boljše čase.

Denarna kriza

Ziveli smo v pričakovanju, da bo, kot v drugih državah, posega vmes država, toda to se ni zgodilo. Tezaviranje je obstajalo naprej, razpoložljivi denar pa so pritegnili privilegirani denarni zavodi. Uredba o pravitvu kmetov iz preteklega jeseni je samo prelozila kmetu breme z ene rame na drugo, poleg tega pa je dovolila počasno likvidacijo denarnim zavodom, ki je doslej zakazito niso imeli. Vprašanje obrestne mere za kmetijske dolge je pomenilo za one zadrug, ki so delale z izposojenim denarjem, hud udarec. Glede tega, kdo je zaščiteno, so se začeli ponovni spori. Nebroj sporov in tožba je nastalo radi računanja 2% za one dolžnike, ki plačajo takoj svoj dolg, pa še ne vemo, kako je računati ta dva odstotka, odnosno 24%. V 12 letih bo dobil vsak le, kar zadruga s težavo izvirja od kmetov, pa še s tožbami in izgubami. Borbo so mnoge zadrug vodile tudi radi odpovednih rokov po § 37 zadržnih pravil. Izjave zadrug, da izplačujejo le v okviru od načelnstva določenih odpovednih rokov, so sodišča večinoma poštovala. Za kasnejšo dobo ugotavlja, da je večina vlagateljev razumela izjave denarnih zavodov. Veliko je bilo tudi število onih odvetnikov, ki so odklanjali tožbe, ki so izvirale iz same sebičnosti in ki so mogle zavodu škodovati. Ko je izšla uredba 22. novembra lani o zaščiti denarnih zavodov, je postalo aktualno vprašanje, ali ne kaže, da gre tudi naše zadružništvo, če ne vse, pa vsaj po večini pod zaščito. Mnogo se je o tem razpravljalo, toda zadrug se izlepa niso mogle odločiti ne tako zaščito. Nekatere zadrug pa so spoznale, da brez zaščite ne vzdrže.

Zadrzna gospodarska banka

Poročevalec se je obširno zadržal pri Zadržni gospodarski banki. Označil je razloge, ki so dovedli do ustanovitve banke ter omenil, da zamisel banke datira še iz predvojne dobe. Povojne razmere so pospešile hiter razvoj nove banke. Vse do leta 1931 je poslovanje banke stalno narasčalo. Maja 1931 je banka upravljala 1560 milijonov tuje denarja. Toda prišla je znana kriza denarnih zavodov in bilanca vsota se je zmanjšala do letos na 330 milijonov Din. Zmanjšali pa so se tudi bančni posli in primerno seveda tudi zaslužek.

Zadržni zakon in konsumne zadrug

Danes se toliko piše in govori o zadružništvu ter se na vseh mogočih mestih poudarja njegov pomen. Toda živo dejstvo je, da se mora zadružništvo boriti neprestano z vedno novimi ovirami. Devet let čaka že zadružništvo na novi zadržni zakon in radi te negotovosti trpi vse zadržno delo. Kmalu ne bomo znali več našti vse načrtov, ki so se obravnavali, toda nismo še prišli korak naprej. Konsumno zadružništvo ima hude nasprotnike v trgovcih, ki mislijo, da bi pomenilo uničenje konsumnih zadrug rešitev krize trgovstva. Vsi uspehi ofenzivne trgovstva proti zadružništvu v razni trgovstvu ne bodo koristili. Nobena zadruga doslej še ni živela od ugodnosti, ampak le od svojega intenzivnega dela. Boji proti konsumu se bodo nadaljevali, četudi so sedaj privilegiji odpravljeni. Sami dobro vemo, da smo imeli s konsumnimi zadrugami dovolj težav, toda vse pravilno vodene konsumne zadrug so se obnesle. Oprostitev družbenega davka so izgubile vse one zadrug, ki prodajajo luksuzne predmete ali alkohol, in one, ki poslujejo z nečlani. Navidezno izgleda to zelo utemeljeno, toda praksa že kaže, kakšne težave nastajajo iz tega. Drug udarec je ukinitje takane oprostitve začasnega. Boj proti

zadružništvu pa obetovi tudi v denudiranju. Povod žive ljudje, ki hočejo igrati oblast in mislijo, da koristijo državi, če naznanjajo oblastem resnične ali izmišljene napake zadružnikov in zadržnega poslovanja. Priznati moramo, da so oblasti navadno pametnejše kot označeni reševalci države, vendar se ne sme pozabiti, kako so nekateri krogi po svoje »pospeševali« zadružništvo. Prazne so lepe besede o zadružni misli, če ne obstoje dejanja od strani tistih, ki danes morajo delati.

Kreditne zadrug stoji v borbi z zaščitenskimi kmeti in dolžniki. Zadržni funkcionarji naših požežekih zadrug so v tem času junaško skrbeli za svoje zadružništvo. Tudi konsumne zadrug imajo svojo posebno borbo s tistimi, ki nočejo ali ne morejo plačati.

Zadržna propaganda je bila v preteklem letu manj obsejna kot doslej. Predavanja in tečaji so skoro onemogočeni. Le na obnem zborih posameznih zadrug je bilo mogoče pojasnjevati dolžnikom in vlagateljem vse pereče težave. Izdajala je »Narodnega gospodarja«, letno statistiko za 1932, sodelovala pri Zadržni šoli itd.

Zadržništvo — pot v novo družbo

Vsa sedanja doba govori vedno bolj za zadržno idejo. Papeževa okrožnica »Quadragesimo anno« je podčrtala stanovsko ureditev države in skoro pol Evrope ponavljajo to misel na najrazličnejše načine. Vsem idejam stanovske ureditve države in načrtnega gospodarstva je pripravljalo in pripravljala zadružništvo. Zadržništvo je prvo poudarjalo, da je mogoče gospodarstvo urediti le, če ljudje poznajo disciplino. Težave, katere moramo prestati, bodo preizkušnje zadržne ideje, obenem pa praktična skušnja, kaj se res obnese in kaj ne.

Revizijsko delo

Revizijsko delo se je vršilo kot druga leta. Bilo je 389 revizij, zvezni revizorji pa so naredili 190 bilanc, pregledali pa 99. Poleg tega so sodelovali revizorji tudi pri drugih akcijah itd. Na splošno je treba poudariti: načelnstvo je tisto, ki mora nedostatke odpraviti, revizor jih le pokaže v pravi luči in stavi zahtevo, da se popravijo. Pisarna je imela lani kljub zastoji denarnega trga dovolj dela. Svoje poročilo je g. ravnatelj Gabrovšek končal, da trdno zaupamo, da nas teža sedanjega časa ne bo zrušila, zakaj zaupamo v Boga, ki je vedno toliko dobre volje in dela za bližnjega. Ena sama stvar bi mogla biti nevarna: neodobnost in malodušnost, te pa ne sme biti v naših vrstah. V hvarski stolnici je nad škofovskim sedežem vkleano geslo:

V sreči sveta — ne verjamem,
v nesreči sveta — ne klonim.

O računskem zaključku

je poročal dr. Basaj (objavljen je bil že v nedeljski številki »Slovenca«). Nato pa je v imenu nadzorstva poročal predsednik g. Ignacij Zaplotnik, ki je ugotovil, da je bilo poslovanje v redu ter je predlagal odboru absolutorijo, ki je bil soglasno sprejet.

Revizijsko poročilo Gl. Z. Z.

Nato je dr. Basaj prečital revizijsko poročilo Glavne zadrzne zveze. Revizor Glavne zadrzne zveze g. Pavel Doko je od 26. maja do 14. junija 1933 pregledoval poslovanje Zadrzne zveze, o katerem je sestavil revizijsko poročilo Glavni zadržni zvezi, v kateri je tudi včlanjena Zadržna zveza. Poročilo je zelo obsežno ter se peča z vsemi panogami poslovanja Zadrzne zveze. Ugotavlja delo revizijskega oddelka, propagandno delo in denarno poslovanje. Poročilo revizorja končuje: Poleg vseh težav in slabe pomoči se Zadržna zveza drži na višini ter danes dokazuje svojo življenjsko sposobnost. Ker je pri Zadržni zvezi močna osebna tradicija v načelnstvu, je možnost, da se življenjska sposobnost Zveze še poveča. Vsi organi Zveze se zavedajo resnosti položaja ter vodi jo skrb o tem. Prav tako se zavedajo tudi vse včlanjene zadrug, kar se je najbolj pokazalo na glavni skupščini leta 1933, kateri je revizor osebno prisostvoval. Svoje poročilo je zaključil: Čeprav je kriza, Zadržna zveza ni v krizi.

Uprava Zadrzne zveze

Soglasno so bili izvoljeni staro načelnstvo, odbor in nadzorstvo.

Upravo Zadrzne zveze tvorijo:

Načelnstvo: dr. Anton Korošec, Bogomil Remec, dr. Karel Capuder, Franc Gabrovšek, dr. Jakob Mohorič, dr. Franc Schaubach, Valentin Zabret.

Odbor: Anton Costnik, Celje; Ivan Cernoga, Zdoie; Josip Klekl, Crenovci; dr. Josip Leskovar, Maribor; Ivan Lovrač, Podlipovica, Medija-Izlake; Jernej Podbevšek, Škofja Loka; Janez Strein, Kaplja vas pri Komendi; dr. Dominik Zvolkel, Kamnik.

Nadzorstvo: Ignacij Zaplotnik, Ljubljana; dr. Anton Breclj, Ljubljana; Jakob Fatur, Radovljica; Ivan Klemenčič, Ig; Josip Osana, Ljubljana; Jakob Ramovš, Velike Lašče; Matej Rihar, Kamnik; Martin Steblovnik, Šmartin na Polci; dr. Stanko Žitko, Ljubljana.

Ustanovitev sanacijskega fonda

Ravnatelj Gabrovšek je poročal o predlogu načelnstva, da se ustanovi sanacijski fond po uredbi o zaščiti kreditnih zadrug in njih zvez z dne 22. novembra 1933, člen 6. Predlagal je, da se ta fond dotira z 10% rezerv konec leta 1933 ter z 10% čistega dobička za to leto. O predlogu se je razvila živahna debata, pri kateri je del zadružnikov predlagal, da se naj v ta fond vnesa samo 5% rezerv, odnosno čistega dobička. Po izčrpnih diskusiji se je vršilo glasovanje.

S tem je bil dnevi red obnove zboru izčrpan ter se je g. dr. Capuder zahvalil vsem navzočim za udeležbo ter jih pozval k složenemu delu za lepšo bodočnost našega zadružništva.

Rudniška nesreča v Angliji

Buckingham, 4. jun. V rudniku pri Buckinghamu se je pripetila velika rudniška nesreča. Reševalna moštva so se podala v rove rudnika, da izkopljejo svoje tovarije. Včeraj, v nedeljo nemreč, so ves dan rove značili. Zato so danes izvele že prvih 10 trupel.

1500 ribičev utonilo

Seul, 4. jun. c. V korejskih vodah je prišlo danes do strašne mornarske žaloigre. Včeraj se je podalo na visoko morje troje brodovij ribičkih ladij, na katerih je bilo nad 1500 ribičev. Na morju jih je ujel vihar in dozdaj se še nobena ladija ni vrnila v varni pristan. Takoj so bile odposlane na pomoč vojne ladje, ki pa niso mogle nikogar več rešiti.

Italijanski general pregleduje

nemško-avstrijsko mejo z vsem svojim štabom

Curia, 4. junija. b. Ves pretekli teden je ob avstrijsko-nemški meji vršil rekonosciranje poveljnik alpeke divizije v Bocnu italijanski brigadni general Alberto Pasanni. V njegovem spremstvu je bilo 7 italijanskih častnikov in kakih 20 podčastnikov in vojakov. Spremljalo pa jih je tudi nekaj avstrijskih častnikov, vsi pa so se vozili v avstrijskih avtomobilih. Italijanski častniki so se posebno dolgo zadržali v okolici Fernpassa in Schar-

mutza, pri Aachnskem jezeru in pri Kufsteinu. V teh krajih so častniki vnašali beležke v generalštabne zemljevidne karte. Letošnjo so potovali ob avstrijsko-nemški meji častniki generalštabne šole pod vodstvom svojih učiteljev, toda kot posebno skupino. Po vesteh iz Bocna popravljajo na južnem Tirolskem vse ceste in gradijo nove poljske železnice.

V Franciji in v Ameriki

Vročina, suša, toča, dež, sneg

Strahotna suša uničuje žito in živino po dveh tretjinah teritorija USA in škoda, ki jo povzroča, se čeni na 5000 dolarjev na vsako uro. Živina poginja od žeje, pa tudi prebivalstvu v velikih mestih je občutno primanjkuje vode. V Milwaukeeju in Peoriji znaša vročina 104 do 110 stopinj Farneheita v senci. Mississippi in velika jezera izhlapevajo vodo v ogromnih množinah in ladje ne morejo več pluti s polnim tovorom, da ne nasedejo na dno. Vlada je dovolila farmerjem 5,476.000 dolarjev poplode.

Medtem ko že cel teden vlada taka vročina, pa se je nad državo Montano razvilo strahotno neurje, ki se je začelo z dežjem in točo, nehalo pa s snegom, tako da so vse gore pobeljene. Vsed tega so uničene vse kulture rož v mestu, ki je znamenito po svojem umetnem vrtnarstvu. Sneg pa je padel tudi v državah Washington in Idaho.

V Franciji vladajo silna neurja. V okrožju med

Francijo in Posaarjem je nastopila poyodenj, v kateri je en otrok utonil. Voda je prekinila tudi železniško progo med krajema Ognéz in Querzy. V departementu Allier je padala velikanska toča, ki je pobila vsa polja. Okoli Avignona je uničil žito dež. Tudi v Vendeji so neurja prizadela žetvi hudo škodo. V Guegonu je strela ubila neko stanko.

London, 4. junija. AA. Iz Moskve poročajo, da je v Rusiji suša prenehala. V vseh glavnih žitarnih krajih je padlo obilo dežja.

Newyork, 4. jun. c. Včeraj je po celi Ameriki silno deževalo. Dež je bil tako močan, da je rešil letošnjo žetev. Samo v južnih državah Amerike je že prepozno. Tudi pred nevihto je vladala v Ameriki silna vročina in računa, da je bilo na obali nad deset milijonov kopalcev. — Tudi iz Kanade prihajajo vesti, da je tam močno deževalo. Žetev je rošena.

Nj. V. kralj v B. Koviljači

Belgrad, 4. jun. m. Nj. Vel. kralj, ki je včeraj popoldne po velikih narodnih svečanostih v Šabcu prisel v Banjo Koviljačo, kjer je tudi prenočil v vili »Hercegovina« se je davi, potem, ko si je ogledal kopališče, odpeljal skozi Krupan na Mačkov kamen. Med potjo mu je narod pridrnil priščen sprejem, posebno v Krupanu, kjer se je zbrala velika množica ljudstva. Kralj se je z vsem svojim spremstvom takoj po prihodu v Krupan napotil v cerkev, v kateri se pod slavnim oltarjem nahajata tudi skupna grobnica v svetovni vojni padlih vojakov. Tamkajšnja duhovščina je ob navzočnosti kralja in naroda opravila molitev za padle vojsake. Naka je kralj stopil v grobnico in se poklonil spomnu svojih tovarišev iz svetovne vojne, ki so dali kri za narod in državo. Kralj se je potem odpeljal na Mačkov kamen, na veliki bojišče iz svetovne vojne, kjer sta trčili skupaj obe armadi in kjer so bili krvavi boji, v katerih je padlo mnogo srbskih vojakov. Tudi tukaj se nahaja skupna grobnica padlih herojev. Duhovščina je zopet opravila molitve za mir in pokoj tisocev padlih borcev, naka si je kralj ogledal s svojim spremstvom vse kraje, kjer so se vršile krvave bitke. Potem se je kralj poslovil od naroda in se odpeljal.

Odlikovanje Šabca

Belgrad, 4. junija. AA. Nj. Vel. kralj je odlikoval z redom Karagorgijeve zvezde z meči 4. stopnje mesto Šabac in vas Prnjavor.

„Slavec“ odlikovan

Belgrad, 4. junija. m. Z redom sv. Save III. stopnje je odlikovano pevsko društvo »Slavec« v Ljubljani.

Prof. Dr. C. Ažman - monsignor

Novo mesto, 4. junija. Sveti oče papež Pij XI. je imenoval profesorja dr. Ažmana za svojega tajnega komornika. Dekret odlikovanja mu je na dan svele birne v Novem mestu izročil prevzvišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman sam. Prof. dr. Ciril Ažman je lani na dan Vseh svetnikov praznoval 25 letnico mašništva. Novemu monsignoru iskreno čestitamo k visokemu odlikovanju.

Plebiscit v Posaarju

Saarbrücken, 4. jun. k. Komunistična stranka v Posaarju je izdala proglas, v katerem poziva svoje člane, da v plebiscitu, ki bo dne 13. januarja 1935, glasujejo za to, da naj ostane še naprej sedanj sistem visokega komisarijata Zveze narodov v Posaarju. — Komunistična stranka šteje v Posaarju 60.000 članov.

Požar pri Bači

Praga, 4. junija. AA. ČTK poroča: Včeraj je požar uničil osrednje skladišče kemičnih izdelkov in potrebščin Bafinih tvornic v Zlinu. Škoda znaša 10 milijonov čeških kron.

Utrinki

SMESNICE IZ RUSIJE

»Zakaj tako skrbno čuvajo Stolinovo mater?«
»Da bi ne rodila še enega takega Stalina!«
Sest Stolinovih naukov se glasi:
1. Ne misli!
2. Če si kaj misliš, potem ne povej!
3. Če si pa že povedal, potem tega nikar ne napiši!
4. Če si se spozabil in si napisal, potem ne pusti, da bi se natisnilo!
5. Če je po nesreči že prišlo v tisk, potem pazi in tega nikar ne podpisaj s svojim imenom!
6. Če si bil pa že tako neumen, da si podpisal, potem pa taj!
O sovjetskem zakonu:
Če se hočeš ločiti od svoje žene, potem pojdi na železnico postajo, oddaj tam svojo ženo v prtljainico in glej, da takoj izgubiš izkaznico!
(Iz predavanj gospe Černavinove.)

STATISTIKE

Francoski zdravnik Legrand je sestavil prav zanimivo statistiko o starosti, ki jo dosežejo ljudje v posameznih pokletih in pa o narasčanju norcev. Po njegovih zaključkih žive vladarji povprečno 58 let, raziskovalci in iznajdatelji 60, knjižniki 66, vojski 67, učenci 68, državniki pa celo 69 let. Državniki torej pokopajo vee druge in vojski žive bolj dolgo, kakor pesniki. Če se hočete torej v življenju boriti, je mnogo bolje voditi borbo z mečem, kot pa s peresom.

Profesor Legrand je našel tudi, da so ženske

Osebnosti

Zagreb, 4. jun. c. Doznava se, da je končno sklenjeno, da bo novi nadškof-koadjutor dr. Stepinac posevečen 24. junija v zagrebški katedrali. Konakiral ga bo sam zagrebški nadškof dr. Ante Bauer ob asistenci vrhbosanskega nadškofa dr. Barica in splitskega škofa dr. Kvirina Bonafedica.

Belgrad, 4. junija. Napredovali so na srednji tehnični šoli v Ljubljani: za strok, učiteljico 5. skup. Marija Vehar, za profesorja v 6. skup. ing. Roman Gregl, za strokov. učitelja 7. skup. Friderik Malner.

Belgrad, 4. junija. Z redom jugoslov. krone 4. stopnje je bil odlikovan višji monopolski inspektor in namestnik ravnatelja tobačne tovarne v Ljubljani v pokoj g. Ivan Tomc.

Belgrad, 4. junija. m. Premošeni so sledeti učitelji in učiteljice: Ambroz Rujanec iz Dornave v Breznico, Rudolf Znidaršič iz Leskovca v Št. Rupert, Angela Znidaršič iz Leskovca v Št. Rupert, Ivan Štrukelj v Viča na manjšinski šoli v Ljubljani, Leopold Levstik iz Sv. Andraža na Vič pri Ljubljani, Alfonz Završnik v Vrhnici v Moste, Oroslav Železnik iz Srednje Bietrice v Znojlije, Ida Mikulič iz Koprivnice v Leskovce. — V 7. pol. skupini so napredovali slednji učitelji in učiteljice: Ožbalt Lodrant, Prevalje; Oton Oman, Ljubljana; Rafael Zazura, Pristava; Albina Zabukšek, Slivnica; Josip Avenek, Moste; Amalija Uršič, Sv. Križ; Franc Valjavec, Srednja vas; Josip Vancina, Iga vas; Olga Izlakar, Trbovlje; Pavla Remec, Mirna peč; Leopold Bohinec, Sostro; Vida Dežko, Ihan; Peter Potočnik, Spitalje; Fran Pavlič, Trbovlje; Venceslav Perko, Sv. Križ; Gabrijela Muhvič, Ptuj; Martin Marinko, Bruhanec; Rudolf Mičulinič, Brdo.

Drobne vesti

Belgrad, 4. jun. m. Z odlokom prvega kazenskega senata tukajšnjega okrožnega sodišča se je pričela razprava proti Juriju Petroviču, Jakobu Maleru in Geršonu Mandiču, ki so imeli neposredne zveze z afero v tukajšnji podružnici »Assicurazioni Generali«, zaradi katere si je vzel življenje tudi bivši ravnatelj te podružnice Rajčević. Vsi trije so bili pridržani v zaporu.

Varšava, 4. junija. AA. Danes je potoval skozi Varšavo prof. Schmidt, ki se je proslavil kot vodja »Celjuskina«. Na železniški postaji so ga pozdravili sovjetski poslanik in predstavniki poljskih znanstvenih in vseučiliških krogov.

Münster, 4. junija. b. Na nekem ovinku se je prevrnil mestni avtobus s 25 potniki, ki so se vračali iz Berlina. Avtobus je udaril močno ob zid, pri čemer je bilo pet oseb ubitih, nekaj pa smrtno nevarno ranjenih.

Ljubljana, 4. junija. Dne 1. junija je bila pri pošti Grahovo pri Cerknici otvorena telefonska centrala z omejeno dnevno službo.

Ljubljana, 4. junija. L. b. o. d. a. Franc, dijak na II. r. realni gimnaziji si je danes na telovadnici Sokola III. zlomil roko, ko je nesrečno padel s telovadnega orodja. Prepeljan je bil v Splošno bolnišnico.

Smrtna kosa. Umrla je gđ. Ana Mulan, bivša kuharica pokojnega prelata Lesarja. Pogreb bo v sredo, 6. t. m. ob 10 dopoldne iz ubožnice.

bolj »dolgotrajne« kot pa moški. Pri osemdesetletnih letnikih je dobil 103 žene in komaj 95 moških, pri stotnikih pa kar dve ženi za enega moškega, kar je preveč za to starost. Toda profesor ni mogel razložiti čudnega pojava, da žena bolj dolgo živi kot pa moški. Žene trpe vsaj toliko, če ne več kot pa vsak moški, in imajo vsaj toliko, če ne več strasti, kot njihovi moški spremljevalci. Morda so bolj pametne in se laže rinejo skozi razne težave, kjer moški po navadi pustijo svojo kozo, ker smatrajo v svoji oholosti, da je bolj »moško«, če se z glavno zaženejo v vsako oviro, četudi si jo pri tem razbijejo.

Vsekakor rživimo danes bolj dolgo kot nekdanj, pravi profesor Legrand, in torej ni res, da bi nam moderno življenje, hrup, hitrost, sport, razburjanje kaj škodovalo, kot trde nekateri »reakcionarji«. Da, to je res, po tej statistiki, toda isti zdravnik Legrand grozeče ugotavlja tudi, da če bolj dolgo živimo, narasča tudi število norcev v naši dobi. — L. 1859 je prišel v Evropo po en norec na 535 pametnih, l. 1897 en norec na 397 pametnih, 1910 pa že en norec na komaj 212 pametnih. Če bi napravili statistiko za l. 1933, bi dobili enega noreca že med 130 pametnimi. To je strašno. Če bo šlo tako naprej, nas čakajo še zanimiva presenečenja.

Kajti nekega dne se zna zgoditi, da bo na svetu le še samo nekaj pametnih, vse ostalo po ba norec. Toda kljub temu ostanimo optimisti, ker tukrat bodo pametni proglašeni za norce in norci za pametne in razmerje bo ostalo isto.

(Journal de Genève)

Velike slovesnosti v Šabcu

Nj. Vel. kralj Aleksander odhaja od službe božje v pravoslavni cerkvi v Šabcu, ki te dni obhaja svoj 100 letni jubilej. Za krajem predsednik vlade gosp. N. Uzunović in pravoslavni patrijarh.

Čudna zadeva iz vajeniškega doma v šentpeterski vojašnici

S pomočjo mestne občine je bil v šentpeterski vojašnici osnovan nekak »vajeniški dom«, čigar upravo so dobili nekateri obrtniški voditelji okoli g. Rebeka, tako, da se celo g. Pičman pritožuje, ker njegovi ljudje pri tem »domu« nimajo vpliva. Vajenec je revež in se zateče tja, kjer se mu nudi streha. Tako je tudi ta »vajeniški dom« (ne zamenjati ga z onim vajeniškim domom v Kersnikovi ulici, ki ni dobil od mestne občine ničesar) poln raznih mladih fantov, ki se uče te ali one obrti. Tudi nekaj dijakov je deležnih v tem »domu« nekakšne podpore. Fantje so poleg prenočišč in mena nekaj hrane deležni tudi vzgoje, s katero pa niso nič zadovoljni. Primer, o katerem govorijo mladi ljubljanski vajenci že dober mesec dni, pa kaže, da razmere v tem domu niso vzorne.

Neki fant je imel pač nesrečno navado, da je motil postelo — bolan je namreč na mehuru. Morda je povzročil še kaj drugega, nemara se ni hotel poboljšati ali pa je kaj odgovarjal, ko so ga prijemali zaradi tega, — nam je to vseeno, toda dogodek, ki se je zgodil z njim, je nedopusten.

Dne 27. aprila t. l. so prišli k fantu trije gospodje, ki so nam njihova imena znana. Druge vaje so poslali ven, fanta pa zavili v koc in ga

pričeli klestiti. Fant je obupno vpil in klical na pomoč, nakar so pričeli na hodniku zbrani dijaki protestirati. Zaradi teh protestov je bil izključen en dijak, pa tudi pretepeni fant je bil deležen enake usode. Fant se je pritožil baže na neke instance in zadeva teče dalje, toda počasi in se je bati, da se nanjo spomin kar izgubi. Med vajenci je dogodek kajpak vzbudil mnogo bridkosti in razočaranja.

G. župana javno vprašamo: Ali je pripravljen pospešiti preiskavo o tem dogodku? Ali je pripravljen ukreniti vse potrebno, da se tako postopanje z mladimi ljudmi v bodoče onemogoči? Kakšno zadoščenje namerava uprava vajeniškega doma dati pretepenemu fantu?

In še eno: Ali je mestna občina pripravljena omogočiti dostop v vajeniški dom vajencem vsakega naziranja, brez ozira na to, kateri strokovni organizaciji pripadajo? Kakor nam je znano, sta bila kaznovana dva vajenca, ker sta se udeležila nekega strokovnega sestanka, ki nekemu ni bil ljub. Podpora mestne občine gre vendar iz javnega denarja in ne samo iz denarja pristašev g. Rebeka! Ali ni tako, g. župan?

Sem in tja po Zagrebu Obisk smo imeli

Kar zaigrane so se v nedeljo 3. junija zagrebške ulice, koder je korakala 1200 glava množica slovenskih romarjev s Ptujškega polja, iz slovenskih gor, Premurja in kdo bi še vse naštel. ... Saj jih je bilo dva vlaka, ki so se šli pokloniti Mariji v Bistrici, od tu pa v Zagreb, kamor so dospeli ob 10. Morda so pričakovali veličastnega sprejema, pa nič. ... Kako in kdo bi le sprejemal, ker ni bilo nikomur o tem nič naznanjeno. No, pa nič za to. Polna je bila katedrala, ko se je vanjo nagrnila vsa ta množica in še njihovi svoici in radovedneži. Tudi teh je bilo precej, ki so prišli radovedno poslušati, kaj bo povedal gospod profesor poslanec Pavlič. Zagrebčani se namreč močno zanimajo za take stvari. Pa saj se vsakdo. In tako so uganili, da se jim ni vse dopadlo. Pa saj tudi mi pravimo, da politika ne spada v cerkev. No ja, g. Pavlič ve svojo...

Obiščite našo razstavo
na velesjemu paviljon M
Banovinska tkalnica
preprog iz Sarajeva
Plačila Na 24
na obroke mesecev
Brez povišanja cen

P. J. S. SERRARENS, tajnik Mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij

Avstrijski problem

Vzroki poraza rdečih

Ko priznava Oto Bauer v svoji brošuri, da so imeli socialdemokrate (on jih imenuje kot navadno: avstrijski delavci) orožje od leta 1918, dalje, istočasno patetično vzklika: »Mar so delavci kdaj pred 12. februarjem 1904 imeli kako korist od orožja? Ali ni to orožje tudi v najhujših časih ležalo dolgih 15 let v shrambah?«

Res je. Tako močno karto vržemo v odločilnem trenutku. Kajti če privlečemo puške iz skladišč, jih ne bomo tako kmalu nazaj spravili. Utajiti se pa ne more, da so bile silne priprave, da je bilo vse v pripravljenosti in da je bila zaloga orožja pomnožena še v zadnjem trenutku. Čeprav so vedeli za zaloge le nekateri, so vendar vedeli vsi socialisti, da ima Schutzbund orožje, da se bo boril le z orožjem in da bo uporabil vsa nasilna sredstva, da bo prišel do oblasti. To pa je prav čudna metoda za demokratično vzgojo ljudstva. Res je, da so hoteli tudi drugi zmagati z nasiljem, toda ti niso bili demokrate. Bodi rdeči, črn ali rjav, če zagovarja svoje prepričanje s strojnimi in ekrazitom, si izdal demokracijo in nisi demokrat. Sicer je res, da oni, ki obesi v stanovanju na steno nabito puško, s tem še nima namena ubiti ženo ali otroka, sodnik ga pa kljub temu ne bo oprstil odgovornosti v slučaju nesreče.

Čeprav ne bi mislilo socialistično vodstvo zaneti krog 12. februarja državljanske vojne, bi ta vseeno nastala valed prekipelavih strasti njegovih pristašev. Upor je izbruhnil v Linzu, kot znano, brez povelja strankinega vodstva ali celo proti njemu. Ko je hotela linška policija preiskati so-

cialistični dom radi orožja, je odredil vodja takajšnjega Schutzbunda obrambo doma in je alarmiral svoje članstvo. Tri dni pred tem je bil preiskani tudi dunajski dom, pa se ni nič zgodilo. Vodstvo ni hotelo ali samo za enkrat še ni hotelo ničesar ukreniti. Linški podvodja Bernasek je udaril in upor se je pričel. Iz Linza je vzplamtel ogenj proti Dunaju, proglašena je bila generalna stavka. Izdan je bil tale signal:

»Na noge! Vsi k zadnjemu boji proti fašizmu! Skenjena je splošna stavka za vso Avstrijo! Danes jutraj bi imeli biti preiskani naš linški dom. Linški delavci se pa niso dali vreči na cesto fašistom in so z orožjem v roki pričeli braniti dom. Na pomoč so bili poklicani vojniki, katerim so se pa Schutzbundovci ravno tako postavili v bran. V Zgornji Avstriji je naenkrat izbruhnila splošna stavka, nakar sta stranka in strokovna organizacija sklicala stavko za vso Avstrijo.

Delavci! Nameščenci! Republikanci! Socialisti!

To je zadnja borba proti Dollfussu in fašizmu! Zadnja borba proti kapitalizmu, gospodarski krizi in izkoriščanju — pred zmago!

Ta boj bo boril delavski razred z vsemi sredstvi in odločno! Vsakdo naj se žrtvuje še zadnjič! Naj živi socializem! Naj živi delavstvo, ki se bori za svobodo in pravice!

Vodstvo avstrijske socialdemokratske stranke. Predsedstvo svobodnih strokovnih organizacij. Iz tega oklica je razvidno, da se je postavilo vodstvo na stališče: »Mi smo vodje, vi morate za nami!« Ali ne bi bilo pametneje trezno premočriti položaj in nato zavzeti precizno stališče. Gotovo. Toda nekaj tednov pred tem je strankin kongres sklenil tudi resolucijo o taktiki, ki konča s tole bojno napovedjo:

»Glede na zahteve heimwehrovskih fašistov po

† Fr. S. Korošcu, borcu izza davnih dob v spomin

Sv. Križ pri Rog. Slatini, 2. jun.

Na veliko soboto nam je še tako krepko in veselo odpel velikonočno Alelujo, da smo mu morali čestitati: »Še na mnogo let!« Z milim nasmehom nam je odzdravil: »Če ne tukaj, pa tam gor!« Slovesno procesijo na Telovo je še vodil, četudi z velikim naporom; drugi dan zvečer je bil še nenavadno vesel in zgovoren; v soboto zjutraj ob petih pa se je začelo sumljivo hropenje iz njegove sobe v prvem nadstropju župnišča. Poklicani zdravnik dr. Treo je izjavil, da ni nobene pomoči več in kaplan A. Čater je že nezavestnemu podelil sv. poslednje olje. Vest o njegovi smrti je bliskovito in nemilo pretresla vse župljane. Nadžupnik Korošec je v resnici ljubil svoje ljudstvo in svojo župnijo. Ustregel si mu, če si njegove vernike, zlasti »apostolstvo moža«, v čem pohvalil; nasprotno pa ga je zbolelo v srce, če si mu jih kdaj v tem ali onem pograjal. Tudi ljudstvo je ljubilo svojega dobrega in mirnega duhovnega pastirja, ki je letos 1. maja završil že 36. leto svoje pastirske službe pri Sv. Križu na Slatini. Vse je, z nadžupnikom vred, že težko pričakovalo njegovega zlatomašniškega praznika, ki bi bil čez leto dni.

Franc Saleški Korošec se je rodil 27. januarja 1861 pri Sv. Marku niže Ptuja. Po dovršeni gimnaziji je stopil v mariborsko bogoslovnico ter je bil 18. julija 1885 posvečen v mašnika. Kaplan je bil pri Sv. Rupertu nad Laškim, pri Sv. Vidu pri Planini, odkoder je prišel v Cirkovce. Odtod ga je škofijstvo 8. febr. 1894 poklicalo za učnega prefekta v dijaško semenišče v Mariboru. Obenem je prevzel uredništvo »Slov. Gospodarja«, od tega časa se je list od leta do leta povzdigoval. V Mariboru je bil dve leti tudi katehet in vojaški pridigar. Dne 1. maja 1898 je bil slovesno umeščen kot nadžupnik pri Sv. Križu na Slatini. Z njegovim prihodom se je dvignilo v župniji duhovno življenje, organizacija za organizacijo je vstala, dokler se ni postavil »Društveni dom«, ki je 1913 postal ognjišče prosvetnega dela v župniji. Škof Strossmayer, ki je znal ceniti zasluge kulturnega delavca na verskem polju, je 1. 1902 imenoval nadžupnika Korošca za svojega konzistorijalnega svetovalca.

Nadžupnik Korošec je na korist svetokriške cerkve in na veselje svojih župljanov rastel v delih in zaslugah ter odlikovanjih. V ljudskih vrstah je ponosno odjeknilo vsako častno imenovanje njih duhovnega pastirja. Veseli so bili njegovi verniki, ki so ga svoj čas pozdravljali kot konzistorijalnega svetovalca lavantinske škofije, še veselejši, ko so ga pred dvema letoma počastili kot dekana rogaške dekanije; in najveselejši, ko ga je lani ob svojem godu 29. avg. knezoškof dr. Tomažič imenoval častnim kanonom lavantinske kapitla, kateremu je bil blagi pokojnik tako vdan zlasti v osebi stolnega prosta dr. Vraberja. Zvesto prijateljstvo ga je vezalo tudi z drugimi osebami in hišami, med katerimi naj imenujemo le še prelata dr. Kovačiča in Ogrizkovo hišo pri Sv. Križu na Slatini. Kako se ne bi vsepovsod globoko občutil njegov nepričakovani odhod od nas, ko je bilo njegovo slovo brez slovesa in brez besede? Kaj bi nam bil dragi dekan in nadžupnik še rad povedal? Kaj vse bi mu še mi radi povedali, pa kličemo zdaj za njim v prerani grob.

Dragi oče, pogrešale Te bodo vdove in sirote; vestni pastir, ob spovednici Te bodo čakale zastopje Tvoje verne duše; skrbni voditelji, pri Marijinih shodih in sprejemih Te ne bodo več videli zaupne dekliske vrste; ljubi tovariši, pri dekanijah sestankih bo manjkalo Tvoje govorne molke in bogato preskušenega sveta; dobri nadžupnik, Tvoji številni kaplani se te spominjajo z vernovdanim spoštovanjem; radodarni dobrotnik, dijaško semenišče v Mariboru je izgubilo enega izmed svojih največjih in najdaljavnih mecenov. Pred tednom dni smo pogledali v letopis lavantinske škofije za leto 1934. Po kanonični starosti smo Tebe, blagi gospod častni kanonik, našli na devetem mestu. Kar stisnilo se nam je srce in toplo smo Ti zaželeli: »Življenje, stoj; dokler mu ne prisije zarja zlatomašniškega dne.« Nismo bili uslišani. Zato pa nam bo Bog, upamo, splošni zdej drugo, še večjo prošnjo? Tebi zlato plačilo v krogu izvoljenih, nam pa verno tolažilo tudi po Tvoji priprošnji, ki jo pomnoži s priprošnjo škofa Slomškega in apostolske žene Marije Ledohowske, kateri dve častiljivi osebi si v svojem delu in življenju verno spoštoval in posnemal. Have, anima pia!

Kopališče

Piešťany

v dolini Vaga OSR. Pavšal od K5 65— naprej vključno kopeli, zdravnik in takse. Natančneje Drogerija Gre. gorič, Ljubljana, Prošernova št. 5.

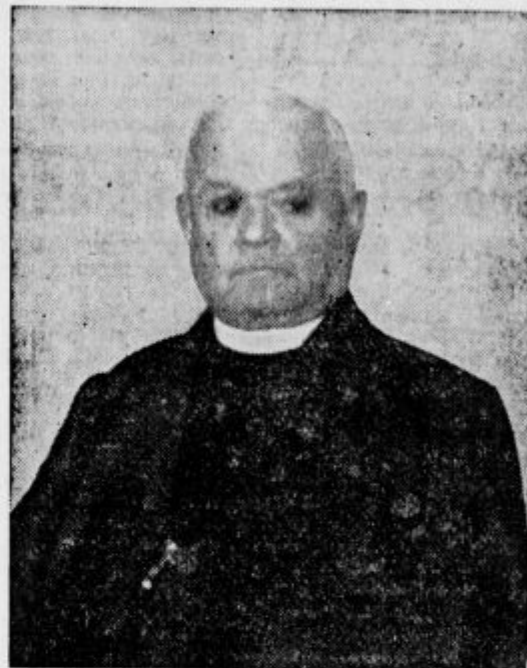
Blesteče
beli zobje
z zobno pasto Odol

Zagrebski nadškoj dr. Bauer v Sloveniji

Novo mesto, 3. junija.

Na dan sv. birme je Novo mesto sprejelo v svojo sredo še visokega gosta, gospoda nadškoja zagrebškega dr. Ante Bauera, Gospod nadškoj se je pripeljal s svojim avtomobilom v Novo mesto ter se ustavil v kapitelju, kjer je po sv. birmi obiskal našega g. knezoškofa ter ga povabil na konskripcijo svojega koadjutorja, ki bo v Zagrebu dne 24. junija. Zagrebški vladika se je popoldne ob pol 2 zopet odpeljal in sicer v Ljubljano, od tam pa v Gornji grad na obisk prejšnjega knezoškofa g. dr. A. B. Jegliča.

Zlatomašni jubilej

V Polju pri Podčetrtku bo v sredo, 6. junija, zapel svojo zlato sv. mašo g. župnik Ivan Mlakar. Kljub svojim 74 letom je še mladeniško čil in vesel, zato pa še tudi opravlja z vso gorečnostjo dušno pastirsko službo.

Rodil se je 20. junija 1860 pri Sv. Andražu v Halozah, kot sin premožnih kmečkih staršev. Tedanji kaplan Marko Štuhec, ki mu je bil birmanški boter, je nagovoril starše, da so poslali nadarjenega Ivana v gimnazijo, katero je dovršil z zelo dobrim uspehom. Odločil se je za duhovniški stan in stopil v mariborsko bogoslovje. A že drugo leto ga je vleklo na jug in stopil je kot tržaški bogoslovec v centralno bogoslovje v Gorici. Zelo nadarjen, je na željo svojega škofa dr. Janeza Glavina dokončal četrti letnik že 5. maja 1884. Dolgo se je zavlačevala rešitev od namestništva in je zato prejel višje redove 4., 5. in 6. junija 1884 v škofovski kapeli v Trstu.

Kaplanoval je kot mestni kaplan in katehet v Moščenicah, Pazinu, Buzetu in v Trstu. Junija 1. 1891. pa je postal župnik na Brdu ob Čepičkem jezeru. Župnikoval je tu 13 let. Leta 1904. je stopil zaradi bolehnosti v pokoj in se naselil v rojstni lavantinski škofiji, kjer je kot vpokojenec vsestransko pomagal v dušeskriju.

Leta 1915. je bil poklican za vojnega kurata na italijansko fronto in bil 4. novembra 1918 ujet. Posrečilo se mu je uiti iz ujetništva, ker zna dobro italijansko. Ko se je 1919 vrnil, je bil nastavljen za vojaškega duhovnika v garniziji v Ptuj do septembra 1923.

Nato je nastopil službo pomožnega duhovnika pri Sv. Trojici v Halozah, a že leta 1924. ga je blagopokojni škof dr. Andrej Karlin imenoval za upravitelja romarske župnije v Zagorju pri Pilštanju. Ker pa je ta župnija hribovita in težavna, mu je bila leta 1927 na lastno prošnjo podeljena uprava župnije Polje pri Podčetrtku, kjer še danes neumorno deluje v cerkvi in šoli za dušni blagor župljanov, ki ga iskreno ljubijo in spoštujejo in se z velikim veseljem pripravljajo na redko in pomembno slovesnost zlate sv. maše. Vseled svoje vesele narave je povsod priljubljen in prijetno ga je poslušati, kadar pripoveduje o svojem begu iz ujetništva. Bog ohrani zlatega jubilarja še mnogo let zdravega in veselega, vsaj do bisernega jubileja.

so obratovali normalno, prav tako tudi železnica, v kolikor pač ni bil promet oviran radi zasedbe nekaterih kolodvorov po Schutzbundu in obstreljevanju. Nekdaj tako slavna in elitna grupa železničarjev ni stakala, čeprav bi mogla že sama dati stavki popolnoma drugačno lice.

Pisec gornjih vrstic pozablja seveda, da se je ravno pri železničarjih zadnja leta marsikaj spreminilo. Krščanska strokovna organizacija se je med njimi okrepila, ustanovljena je bila domovinska železničarska bramba, socialistični privilegiji so ugasnili. Močan faktor, ki ga moramo vzeti v obzir pri nepristranski presoji, je bila tudi brezposelnost, ki je že v naprej obsodila na neuspeh stavko in vstaji. Gospodarska stavka je bila neizpeljiva. In ali naj bi v takem položaju res privedla splošna stavka do zmage?

Najbolj so odpovedali voditelji

Najizrazitejše voditelje je vlada z lahkoto aretirala v sredini mesta. Celog generala Körner, vojaški vodja Schutzbunda (šef generalnega štaba soških armad v svetovni vojni), je bil aretiran v začetku vstaje na seji strankinega vodstva. Župan Seitz je bil aretiran na magistratu. Torej vse — po programu! Vlada je posnemala pri tem popolnoma zgled socialistične vlade iz leta 1919, ko je ta aretirala 115 komunističnih voditeljev ob komunistični revoluciji. Morda so bili Bauer, Deutsch in Heinz v obstreljevanjih mestnih okrajih. Deutsch, komandant Schutzbunda, je bil lahko ranjen. Toda nihče od slavilnih velikih voditeljev ni stopil na barikade! Avstrijski delavci si bodo slabo zapisali v spomin to odpoved v najtežjem času. 200 padlih in 500 ranjenih schutzbundovcev je dalo svoje žrtve, ne v pravi namen sicer, toda pokazali so junštvo! Vodje, ki so vojno pripravljali, pa tega junštva niso pokazali!

(Dalje sledi)

Ljubljanske vesti:

Velik zaklad špirita v Zeleni jam

Ljubljana, 4. junija.

Policija, mestni dohodarstveni urad in finančna kontrola so zadnji čas začeli prav strogo nadzirati in zasledovati tihotapce špirita. S temi posli so se v Ljubljani in Zagrebu začeli baviti nekateri trgovci in drugi špekulanti, ki skušajo na prav lahek in ne toliko riskanten način zaslužiti velikanske dobičke. Špekulanti so se spravili na špirit, od katerega je treba plačati najprej državno trošarino 24 Din pri litru, nato banovinsko 5 in mestno trošarino 13 Din pri litru, kar zneslo torej skupaj 42 Din. Tem trgovcem — prebrisanim tihotapcem pa se je posrečilo, da so znali v promet spravljati nezatrošarinjen špirit, ki so drugim trgovcem ponujali po 16 Din liter, sami so ga pa dobivali po 5 do 8 Din.

Merodajne oblasti še niso izrekle končne sodbe v tej veliki tihotapski zadevi. Organom mestnega dohodarstvenega urada pa se je te dni s pomočjo policijskih defektivov in stražnikov posrečilo odkriti pravec zaklada čistega špirita. Tam v Zeleni jami so imeli opravka. Vršili so neko hišno preiskavo. Ni imela zaželenega uspeha. Bilo je prav preteko sredo, dne 30. maja ob najhujši nevihti, ko je treskalo in grmelo, kakor da bi se nebesni svod podiral. Med to nevihto so dohodarstveni pazniki začeli preiskovati čudna »grobščica« v takozvani Anžkovi gramozni jami, ki jo sedaj zasipujejo mestni smetarji s smetmi. Preiskovalnim organom so se »grobščice«, napravljena s smetmi, zdeli čudna. Z železnim drogom, s katerim navadno drezajo v se-

nene vozove, ali ni mogoče tam skriti sodček žlahtne kapljice, so začeli suvati v eno tako »grobščico«. Ko so parkrat sunili, se jim je čudno zdelo, da je drog zadel na prav trden predmet. Začeli so smetišče razkopavati in čez nekaj minut so zvalili iz »groba« 134 litrov držeč sod. Bil je prav skrbno zadelan v smeti. Povrh je bila lepenka, da ni prišla do sode vlaga, spodaj pa opeka, da je bil sod na suhem. Vse je bilo prav skrbno urejeno. Sod, ki je bil poln čistega špirita, so zaplenili. Ugotovili so, da ta špirit ni bil zatrosarinjen. Samo na vseh trošarinah bi bilo treba plačati 5528 Din. Lastnik sodčka se sprva ni javil mestnemu dohodarstvenemu uradu, pač pa šele sedaj, ko je uvidel, da mu bodo itak prišli na sled.

Lastnika tega sodčka so dohodarstveni organi že lani sumili, da se bavi z nečednimi manipulacijami, pa mu niso nikakor mogli stopiti na prste. Anžkova gramozna jama je v bližini nove carinarnice in v bližini jame, kjer ima trdka Pipan in Co. svojo zalogo bencina. Zato so nekateri, ko so začeli brskati po smetišču in ko je najhujše grmelo, pripominjali v šali: »Bežite! Treščilo bo v bencin!« Pač je treščilo v špirit, ki bo lastnika prav drago prišel veljati, kajti plačati bo moral visoko denarno kazen zaradi tihotapstva.

Trošarinska kontrola alkohola in vina je od leta 1932 zelo otežkočena. Poznavalci razmer zatrjujejo, da so država, banovina in mestna občina utrpeli v tem času že do 600 milijonov na trošarini.

600 prošenj za počitnice

Ko se je pred meseci razvedelo, da pošlje tudi letos mestna občina revne otroke na počitnice, so pričeli revni starši takoj prihajati in vlagati prošnje. Do konca meseca maja se je nabralo okoli 600 prošenj. Sredstva mestne občine pa so omejena in žal ne bo mogoče poslati vseh teh otrok na počitnice, čeprav je med njimi vsaj 95 odstotkov nujno potrebnih letovanja. Kakor dosedaj kaže, bo poslanih na počitnice kvečjemu kakšnih 250 otrok. Otroci bodo šli v manjšem številu — 40 — na morje in sicer v Kraljevico, vsi ostali pa v Medno. V Mednem se od leta do leta bolj razvija stalna počitniška kolonija za otroke. Kraj je zelo pripraven, ker je vsrčan od avtomobilske ceste, solca in zraka je tam dovolj, dovolj je tudi peska in trate za igre, povrhu pa je Sava tam skoraj redno nizka, da je omogočeno kopanje tudi najmanjšim. Mestna občina je z dekanom g. Zabetom iz St. Vida sklenila že ugoden sporazum, da je bil del sveta, ki je cerkvena last, prepuščen v te namene.

Mestna občina letos še ni dobila dovoljenja za javno tombolo, katere izkupiček bi šel za otroške počitnice. Ako bi se posrečilo v zadnjem trenutku še dobiti dovoljenje, bi moglo na počitnice še kakšnih sto otrok več. Čudno, da tega dovoljenja ni mogoče dobiti, ko ga lahko dobi skoraj vsako društvo in dostikrat celo za manj človekoljubne namene, kakor je ta.

Sestanek slovenskih agronomov

Občni zbor slovenskih agronomov, včlanjenih v ljubljanski sekciji Združenja jugoslovanskih agronomov, je bil v soboto 2. junija v sejni dvorani Kmetijske družbe. Na obnem zboru so se obravnavala važna kmetijsko-strokovna in agronomsko-stanovska vprašanja; velik del zborovanja pa je bil posvečen pripravi na kongres jugoslovanskih agronomov, ki bo meseca septembra v Ljubljani. Kongresa se bodo udeležili stanovski tovariši iz vse države, zato bo imela ta prireditev za nas še prav poseben značaj.

Ob pol osmih zvečer je predsednik tov. inž. F. Teržan otvoril občni zbor, predlagal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in pozdravni brzojavki kmetijskemu ministru Dr. Kofiču in banu dr. Marušiču, kar je zbor soglasno sprejel. Po predsednikovem in tajnikovem poročilu je nadzorni odbor predlagal razrešnico odobru, ki je bila soglasno sprejeta. Po izvršenih dopolnilnih volitvah so v novi upravi: predsednik ing. B. Ferline, podpredsednik ing. Josip Zidanšek, tajnik ing. J. Zaplotnik, blaginjak ing. Ivo Jelacin, odborniki: ing. Jos. Teržan, ing. V. Sadar, ing. S. Sabec in ing. I. Kranjc, nadzornika: ing. V. Petkovšek in ing. J. Rataj.

Po vsestranski izmenjavi misli se je občni zbor zedinil za resolucije, tičeče se pospeševanja kmetijstva, kmetijskega šolstva, raznih kmetijskih strokovnih ustanov ter stanovskih zahtev materialne vsebine.

Ob 22.30 je predsednik zaključil uspešno zborovanje.

Med. univ. dr. Bežič Luka

specialist za otroške bolezni

ordinira od 13 do 15 na Erjavčevi cesti št. 4 b/1. Telefon 38-39.

Velikanski dovoz sadja. Včeraj je bil na sadni trg velikanski dovoz sadja, zlasti domačih in tudi drugih češenj. Kmetice iz sostrske in tam bližnje okolice so pripeljale na trg težke košare in jerbase češenj, ki so letos razmeroma dobro obrodile. Bilo je nad 120 jerbasov in košar češenj na trgu. Razen tega je bilo uvoženih tudi mnogo dolenskih in štajerskih, bosanskih in banatskih češenj. Vsega je bilo na trgu nad 10.000 kg češenj, ki so šle prav dobro promet. Domače češnje so bile po 2,50—4 Din kg. Prav mnogo je bilo gozdnih jagod, ki so sedaj že po 3 do 4 Din liter. Borovnice so bile 2 Din l. Češnje so pač vrgle lepe denarje, kajti ljudje so jih marljivo kupovali, pa vendar so nekatere kmetice morale ostati na trgu do poznega popoldneva, da so mogle prodati vse blago.

Opozorilo hišnim posestnikom. Hišne oglasne table za oddajo stanovanj in lokalov je radi nejasnosti do končne inštančne odločitve kolkovati tudi na lastnih hišah po 1 Din. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

Delo komisije, ki je pregledovala hiše ob nabrežju Ljubljane, kjer regulirajo strugo, je v glavnem končano. Komisija je ugotovila, da so hiše v splošnem v dobrem stanju, le sem in tja je kakšna razpoka. Samo ena hiša je v nevarnosti, da bi ji mogla regulacijska dela škodovati, ker kaže precejšnje razpoke. Vendar pa so te razpoke popravili z mavčnimi spojkami, tako, da bo tudi ta prestopila nevarnost.

Želve na trgu. Zanimivost, za katero so se včeraj zanimale številne gospodinjice na trgu, so bile želve, ki jih je cele košare prinesel na trg

neki mlad Črnogorec. Pravil je, da je želve naložil po gozdovih Črne gore. Ponujal jih je prav poceni, po 8 do 10 Din kos, in jih zraven hvallil, kako lepe živali so to, kako koristne za vrt in hišo, ker polove vse žuželke. Prodajal jih je res precej.

Ponekod dobra letina za seno. Včeraj zjutraj je močno deževalo. Nato je nastopilo silno soparno vreme, tako, da je termometer že ob 7 kazal +20 C. Ob 14 pa na Vodnikovem trgu +34 C. Barometer 755 mm. Dan je bil drugače prav ugoden za košnjo. Okoliški kmetje se sedaj žurijo s košnjo. Mnogi so zadovoljni in zatrjujejo, da že kmalu niso imeli tako lepe in obilne mrve.

Mlin na veter,

kakršnega pri nas ne poznamo, je zgradila po holandskem vzorcu znana tovarna čokolade Mirim. Montirala in razstavila ga je na velesejmu v paviljonu »H«. Mlin je stalno v obratu. V mlinu prodajajo Holandske čokolade izdelke in kakao. Izvedeli smo, da dobijo v mlinu gospodinje zastoj recepte, otroci igrače, gospodje pa kovčge.

V vodo je skočila. V soboto popoldne sta odšli na kratek izlet na Kodeljevo 19-letna služkinja Ivanka Pernarjeva, uslužbena pri Franciški Zirovnikovi na Vodmatskem trgu 2 in doma z Raketa, ter njena prijateljica Pavlina Primčeva. Najprej sta pri Kodeljevi graščini nabirali cvetje, naenkrat pa se je Pernarjeva obrnila in stekla proti Ljubljani. Ko je Primčeva pritekla za njo, je Pernarjeva že skočila v vodo, ki jo je odnesla. Primčeva je klicala na pomoč, toda v bližini ni bilo nikogar, ki bi mogel pomagati. Pernarjeva je izgubila v Ljubljani. Primčeva je o žalostnem dogodku obvestila gospodinjico Pernarjevo in policijo. Dosedaj trupa nesrečnega dekleta še niso našli. Vzrok samoumora ni znan.

Tujsko-prometna razstava v Franciški ulici, brez vstopnine, odprta od 11. do 3. ure.

Za povzdigo domačega gospodarstva

Po Narodni Odrani pokrenjena gospodarska akcija »Svoji k svojim« se živahno razvija. S sodelovanjem raznih društev: kulturnih, socialnih, stanovskih, humanitarnih itd. se vrši organiziranje konzumentov najvažnejšega sestavnega dela celotne akcije. Brez konzumenta se ne more niti povečati nakup domačega blaga niti dvigniti produkcija domače in dinstrije. Konzument je tisti, v čigar rokah je usoda našega producenta, konzument lahko prepreči odtok našega dinarja v inozemstvo, konzument je oni, ki z nakupom domačega blaga omogoča zaslužek našemu delavcu, našemu uradniku in vsem neštetim, ki pridejo le z zboljšanjem našega gospodarstva do svojega, čeprav skromnega kosčka kruha.

Komu se ne krči srce, ko vidi sestradane in upade obraze naših brezposelnih. Ne gre samo za našega ročnega delavca, ki se ga onemoglega od trpljenja in pomanjkanja sploh ne da več ločiti od običajnega cestnega berača, gre tudi za veliko število onih, ki so preživeli svojo mladost v urejenih gmohtnih razmerah, so si s svojo bistroumnostjo in marljivostjo pridobili visoko izobrazbo, pa ne morejo danes najti zaslužka in so pahnjeni v brezposelnost in pomanjkanje.

Da poveča zanimanje za domače blago in priporoče k zboljšanju našega gospodarstva, je založila Narodna Odrana v Ljubljani lične izvesne propagandne tablice za izložbe, prodajne in obratne lokale, urade, pisarne, kavarne, restavracije in druge javne lokale, ki naj vidno namešče pozvajo k nakupu domačega in svariijo prei nakupom tujega blaga.

Pričujoča slika predstavlja posnetek te propagandne tablice, ki je umetniško izdelana iz trpežnega kartona in okrašena z narodnimi motivi v več barvah, primerna za namestitev v vsaki izložbi in v vsakem obratnem lokalni. Tablice bodo prodajali člani Narodne Odrane po določeni ceni 30 Din za komad. Izkupiček bo porabljen za propagando te prepotrebne akcije, ki nam more edina nuditi dovoljno jamstvo za doseg onega uspeha, katerega ji mi vsi želimo!

Mariborske vesti:

Niz carinskih postojank

Maribor, 4. junija.

Letošnje leto pomeni za izgraditev naše obmejne carinske službe važen mejnik. Carinske postojanke ob severni meji so prišle letos na vseh važnejših točkah pod lastno streho ter poslužujejo sedaj v ličnih carinarnicah, ki olajšujejo službovanje, so pa obenem v okras obmejnega kraja in dostojno predstavljajo tujcem naša obmejna oblast. Carinska meja napram bivši Štajerski spada v območje carinarnice v Mariboru, Goranji Radgoni in Dravogradu. Najdaljši obmejni pas spada pod mariborsko glavno carinarnico, ki ima sedaj obmejne carinske postojanke v lastnih carinarnicah v St. Ilju, Svecini in Sv. Jurju ob Pesnici. Oddelka Geršak in Sladka gora se nahajata še v tujih zgrad-

ba, ki jih ima carinarnica v najemu. Prav tako oddelke na Kapli. Največji obmejni promet izkazuje carinarnica v St. Ilju, ki je obenem ena najvažnejših obmejnih postojank v državi, kar se tiče avtomobilskega prometa. Vse ostale obmejne postojanke so krajnega pomena, ter važne posebno za dvolastniški promet, do čim je avtomobilski promet preko njih neznačen. Mariborska carinarnica zaposluje na vseh teh obmejnih točkah in v svoji mariborski centrali skupno 42 uradnikov, večje število pomožnega osebja in zaupnikov za pobiranje tihotapstva, ki je baš na tem obmejnem sektorju najbolj razvito radi bližine Maribora, ki je znan kot center tihotapstva s saharinom v državi.

□ Telovska procesija v predmestnih župnijah. V nedeljo sta se vršili procesiji Presv. Rešnjega Telesa v franciški in magdalenski župniji. Obe procesiji sta bili veličastno obiskani ter so korakali za Najsvetejšim odlični predstavniki meščanstva iz obeh župnij. Franciško procesijo je vodil gvardijan p. dr. Heric ob asistenci p. dr. Aljančiča in p. Ruperta. Pevski zbor je vodil župnik duh. svetnik p. Valerijan Landergott. V sprevodu sta korakali dve godbi, pošarska in daničarska. Pri Magdaleni je nosil Najsvetejšo stolni kanonik Janežič ob asistenci kaznilniškega kurata in garnizijskega duhovnika Pavla Zavadlala in kaplana dr. Meška. V procesiji je korakalo tudi zastopstvo bolnišnice in usmiljenke. Dež, ki se je vsul med trajanjem procesije, ni ver-
nikov nikjer zmotil v pobožnosti ter so vztrajali do konca procesije. — V nedeljo, 10. junija se bo vršila telovska procesija pri oo. kapucinih v Studencih.

□ Ali je to dovoljeno? 70 otrok se je pripeljalo iz Dravske doline na tovrnem avtomobilu na majniški izlet v Maribor. Organ javnega reda je takoj interveniral ter opozoril na ukrep, da se tovrni avtomobili ne smejo uporabljati za prevoz potnikov, zlasti pa ne v tolikem številu, kar bi utegnilo v danem slučaju biti usodno. Vzgojitelji ljudskošolske dece bi morda to že lahko vedeli, ali vsaj slutili.

□ Plemenit dar. Na mesto venca na grob gospe Sirakovi, pokojni soprogi lekarnarja g. Siraka, so darovali mariborski lekarnarji znesek 300 Din Protituberkulozni ligi.

□ Smrtina kosa. V Kurilinski ulici 5 je preminul v starosti 69 let upokojeni klepar drž. železnice Henrik Kirthgessner. — Naj počiva v miru!

□ Mariborska olimpijada. Olimpijski dan, ki bo prihodnje nedeljo, 10. junija, bo stvarno največja letošnja sportna prireditev v Mariboru. Izvajala se bo v obliki olimpijade na igrišču ISSK Železnica: brzoturnir nogometnikov, nastop lahkoatletov, sabljačev, igralcev tenisa, težkoatletov, boksarjev in kolesarjev je na programu.

□ Nov denarni zavod se odprta je dni v Mariboru. Bo to neke vrste bančno-komercialni komisijski zavod, ki se bo pečal z raznimi denarnimi zadevami.

□ Studenci v strahu pred požigalcem. Tri zaporedne požare tekom nekaj dni so imeli v Studencih pri Mariboru. Vsakokrat je gorelo gospodarsko poslopje ter je ogenj nastal ponoči. Prva dva požara sta napravila lastnikom objektov občutno škodo, pri tretjem pa se je posrečilo pravočasno udušiti, predno so se plameni razmahili. Ze pri prvem in drugem požaru je obstojal sum, da gre za požig. Se jasneje je bilo to pri tretjem slučaju, kjer so ljudje, ki so prihiteli gasiti, videli v bližini sumljivo postavo neznanega človeka, ko je prihujeno zginil z veliko naglico v temo. Tudi grozilne listke, v katerih požigalec napoveduje še nova zlodela, so našli, kar je povzročilo umevno pozornost. Čisto gotovost, da je na delu zločinski roka piromana, pa je pokazalo odkritje, ki so ga napravili včeraj zjutraj v Kolnikovem skednju. Domači hlapec posestnika Kolnika je našel v slamo zatakano svečo, ki je dogorela tik do slame ter je morda srečen slučaj v obliki močnejšega piša ugasnil nevaren plamenček. Pozvali so na lice mesta studenške orožnike, ki so enako ugotovili, da je zvečer neopaženo vtaknil neznani človek v samotni skedenj v slamo gorečo svečo, ki bi bila zanimala požar, če bi bila dogorela do slame. Dogodek je izzval v Studencih umevno razburjenje in strah pred železnico roko požigalca, ki gotovo ne bo miroval.

□ Radvanje dobi elektriko. Prihodnje dni se bo vršil komisijski ogled v občini Radvanje glede napeljav cestne električne razsvetljave. Upati je, da bodo v poletju radvanjeke ceste primerno razsvetljene.

□ Plinarji na ogledu. Uslužbenci mariborske planarne so z ravnateljem inž. Tomšičem na čelu preteklo soboto korporativno obiskali ljubljansko planarno, kjer jim je tolmačil ravnatelj inž. Bartol moderne naprave podjetja.

□ Pocieni meso. Danes v torek se proda od sedme ure naprej na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 200 kg govejega mesa po 4 Din in sicer na osebo do 2 kg.

□ Spreten domislek. Znan mariborski vrtarski podjetnik g. Jemec je priredil v nedeljo dopoldne ob priliki zborovanja slovenskih sadjarjev pri vrodu v dvorano Zdržne gosp. banke uspešno razstavo najlepših pomladanskih proizvodov svojega vrta. Posetniki zborovanja so razstavljeno zelenjavo in cvetje upravičeno občudovali.

□ Osetova hiša na Glavnem trgu se dovršuje. S 1. julijem se vseli v novo, reprezentativno in ekonomično urejeno stavbo lepo število najemnikov, s čimer bo zopet na stanovanjskem trgu nastopila nekaka razbremenitev. Pa tudi v olepšavo in primerno dopolnitev zgradb ob Glavnem trgu bo ta novozgrajena trinadstropna trgovska in stanovanjska hiša.

□ Katranizirajte! Na prostoru od avtobusne postaje na Glavnem trgu do Osetove hiše je center prometa na Glavnem trgu. Sedaj ob bližajočih se pasjih dneh bi bilo dobro, ko bi se odločili činitelji spomnili oblakov prahu, ki se tukaj in v bližnjem prometnem pasu dvigajo, pa bi to nadlogo prihranili mariborskim meščanom s tem, da bi se izvršila katranizacija tega cestnega dela.

□ Zagonetna smrt. V Marenbergu so potegnili iz Drave truplo 27-letnega delavca Maksa Garmuša. Na čelu je imel vstopilec večjo rano, radi česar so sklepali, da ni šel v vodo prostovoljno ali padel po nesreči. Izvršila se je sodna obdukcija, ki je ugotovila, da je Garmuš padel v vodo pri zavesti in živ, da pa je bil prej

ranjen na glavi z nekim trdim predmetom, najbrže s kamnom. Radi tega so se vršile poizvedbe ter so orožniki aretirali progovnega čuvaja ter ga oddali v zapore mariborskega okr. sodišča. Čuvaj priznava, da je Garmuš šel dne 21. maja iz Trbnj proti Dravogradu po železniški progi. Čuvaj ga je nagval s proge; Garmuš, da je bežal ter na strmini padel v Dravo, ki teče tik pod progo.

□ Na dosmrtno ječo. Dne 6. aprila se je vršila pred velikim senatom mariborskega okr. sodišča razprava proti morilec 65-letnega vidičarja Antona Balažiča, ki so ga dne 23. decembra roparski napadalci v Brebrovniku ubili. Sodišče je obsodilo 26-letnega viničarja Jožefa Bohinca na 20 let robije, 22-letnega njegovega brata Antona pa na 15 let, dočim je tretjo obdolženko Ljudmilo Plohl oprostil obsojenec, sta se pritožila na stol sedmorice, ki je sedaj zvišalo kazen Jožefa Bohinca na dosmrtno robijo, ostalo razsodbo pa je v celoti potrdilo.

Celje

□ K poročilu o občinski seji na Bregu, ki ga je priobčil »Slovenec« v nedeljo, moramo zaradi jasnosti pripomniti, da je glede predloga, ki ga je stavil g. Mihelčič zaradi oglednikov za izdajanje živinskih potnih listov, ostalo vse pri starem, le za Ložnico je bil na novo imenovan g. Kovač. — Pri tej občinski seji je bilo s strani gospoda župana Kukovec izrečeno popolno priznanje oo. kapucinom. Oo. kapucini so namreč prosili okoliško občino za odpis občinske trošarine na vino, ki ga bodo rabili za delavce. G. župan je predlagal, naj se prošnji ugodi, ker uprav oo. kapucini storijo v okoliški občini veliko za reveže. Njegov predlog je tudi obveljal.

□ Z ozirom na notico, ki smo jo priobčili v zadnji številki o spremembi pri »Novi dobi«, smo dobili z oficijelne strani sporočilo, da ni pri »Novi dobi« nobene spremembe, pač je pa prevzel predsedstvo Zveze tiskarne ravnatelj Celjske posojilnice g. Kralj, ker je gimnazijski direktor gosp. Mravljak to mesto odložil zaradi prezaplenosti.

□ Umrli je v celjski javni bolnišnici Josip Conč, 62 let, dninar iz Brestovca pri Rogoški Slatini. V Kasazah št. 6 je umrl 45-letni posestnik Konrad Resnik. N. v. p.

□ Nedeljske svečanosti, ki jih je priredila Jadranska Straža, so se nadaljevale še popoldne. Ob pol 3 je bila na Glaziji akademija, ki so jo priredile vse celjske šole. V programu te akademije je majhna napaka. Glede pevskega zbora šolskih sester mora biti pravilno, da ga je vodila kot pevovodkinja ž. s. Ljubomira, ki poučuje petje na zavodu z vsjo poštrevnostjo že kakih 10 let.

□ Telovska procesija pri Sv. Jožefu je bila v nedeljo dopoldne. Ob 8 zjutraj je bila slovesna sv. maša, nato se je pa razvila po hribu procesija, katere se je udeležilo zelo veliko občinstva, posebno številno so bile zastopane deklice.

Trbovlje

Protestni shod. V sredo, 6. t. m. bo ob 7 zvečer v društvenih prostorih rudniške restavracije protestno zborovanje rudniških nameščencev zoper predloge poslodavcev glede sprememb obrtnega davka. Vsi prizadeti so vabljeni, gre za ohranitev težko pridobljenih pravic. Umazaniam zadevam je prišlo na sled rudniško vodstvo. Gre za manipulacije z električnim in drugim dragim materialom. V nečedno zadevo je poleg par brezposelnih zapletenih tudi več ljudi, katerim bi po njih položaju in plači tega nikdar ne bilo treba.

Samo 13 dni se bo v juniju delalo pri rudniku kljub poročilu, da je TPD dobila prejšnjo količino naročil od železnice.

Reden pouk. Starši z zadovoljstvom in zaščenojem ugotavljajo, da je sedaj redno poučevanje verouka na vseh šolah. Na trbovlski deški poučuje g. Jože Zmave, na vodenski deški o. kat. M. Ratej, na ostalih dekliških in meščanskih razredih pa gg. kaplani Gorogranc, Medvešek in Korban.

Slovesnosti prvega sv. obhajila so ta teden za posamezne šole, v nedeljo popoldne pa bo skupna proslava za prvoobhajance in njih starše v društveni dvorani.

Naliv s točo smo zopet imeli v nedeljo popoldne, vendar ni bilo tako hudo kot v sredo. Črni oblaki so se valili hitro naprej proti Mrzlici in Savinjski dolini.

Ptuj

Mladinski zbor Marijinega vrta v Ptuj je napravil preteklo nedeljo izlet v Sv. Vid. Predpoldne je zbor pel pri pozni maši, popoldne pa je napravil prav lepo uspehi koncert v Slomskem domu. Dvorana je bila natlačena z občinstvom, ki je z velikim zanimanjem sledilo predvajanjem posameznih točk pod taktirko pevovodje g. Franca Petka. Posebno je ugajala 5-letna deklica Angela Novakova in mala Milenka Bokšova. Več točk so morali malečki ponavljati, ker odobravanja ni bilo ne konca ne kraja. Proti večeru so se z veseljem in polni navdušenja vrnili z avtobusi v Ptuj. Občinstvu ostane v najlepšem spominu ta prireditel.

Smrtina kosa. V Gradišču pri Sv. Barbari v Halozah je umrl nagle smrti posestnik Janez Muster. Dosegel je starost 73 let. Naj v miru počiva!

Nezgoda. 44-letna Cecilija Predikata boleha na epilepsijo. Ko je pred dnevi dvignila škaf vrele vode, jo je v istem hipu vrgla božanst, da se je zgrudila in se s krompom, ki se je zliil nad nje, nevarno poparila na glavi in prsih. S težkimi opeklinami so jo prepeljali v ptujsko bolnišnico.

— Doraščajoči mladini audimo zjutraj: častec naravne »Franz Josefove« grenčice, ki doseza radi tega ker čisti kri, želedec in čreva, pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe.

Ljudstvo slavi šolnika in šolo

Dva jubileja na Krki

Dvojni jubilej, namreč 90-letnica g. šolskega upravitelja Iv. Lobeta in 125-letnica šole, smo kljub deževnemu vremenu lepo praznovali. V soboto, 26. maja zvečer sta priredila jubilarnto pevski zbor in gasil. godba lepo podoknico; višek slavnosti pa je bila nedelja. Ob tričetrti na 9 smo peljali slavljenca na okrašenem avtomobilu v spremstvu v cerkev, kjer je ob 9 daroval sv. mašo in pridigal o vzajemnem delu cerkve in šole jubilarntov učencev g. Lojze Zupane, župni upravitelj v Smihelu pri Žužemberku. Po službi božji se je začela slavnost na trgu pred cerkvijo. Šolski upravitelj g. Lojze Intihar je najprej orisal zgodovino krške šole, jubilarntovo življenjsko pot ter veliki pomen njegovega dela za gospodarski in kulturni napredek krške doline. Jubilarnt g. Ivan Lobe je živ zglede neumorne delavnosti in vztrajnosti; rojen 1. 1834. v Hinjah na Dol., je že v zgodnji mladosti čutil v sebi klic, ki mu je pokazal življenjsko pot. Oče ga ni mogel šolati; zato je privatno študiral, napravil izpite in uresničil svoje ideale. Prvo službeno mesto je bilo v Ambrusu; l. 1878 pa je prišel na Krko, kjer je služboval polnih 25 let. Njegovo šolsko delo je trajalo v celoti skoro pol stoletja — 45 let! Pač redek primer službe narodu! Na Krki je bil tudi organist in pevovodja. Za svoje delo je dobil ob 90-letnici priznanje tudi na najvišjem mestu: že 19. maja t. l. ga je Nj. Vel. kralj Aleksander odlikoval z redom sv. Save V. stopnje; odlikovanje mu je pripel okr. načelnik g. Podboj. Mnogi so poslali pismene in brzojavne čestitke, med njimi pesniška od g. župnika Neubauerja in originalna od g. župnika Antona Hribarja — Korinškega, ki je bil tudi jubilarntov učenec. Občina Krka je jubilarnta izvolila za častnega člana, že ob njegovi 80-letnici; za ta jubilej pa mu je poklonila spominski album s častitkami in podpismi vseh še živih učencev, kar je za jubilarnta gotovo dragoceno; saj bo v teh podpisih, ko bo prebral album, videl svojo mladost in gledal svoje delo! Za častnega člana ga je izvolilo tudi Sadržarsko društvo na Krki, ker je prav njegova zasluga, da se je Krka takorekoč spremenila v krasen sadovnjak; njegovo započeto delo zelo uspešno nadaljuje omenjeno domače Sadržarsko društvo. Čestitke so mu izrekli tudi mnogi njegovi stanovski zastopniki.

Ze zadnjic smo pisali na tem mestu o važnosti šolske vzgoje in o vlogi šolstva, posebno v našem narodu. Ko človek hodi po naši lepi Sloveniji, opazi tole posebno in — skladnost: cerkev, šola, prosvetni dom. To so trdni braniki naše narodne in kulturne bitnosti; dokler bodo ti trije hrami polni in pod dobrim vodstvom, bo naš mali narodič prebolel vsako krizo, pa naj bo še tako huda. V teh treh svetih

šolih je črpal in bo črpal naš narod novih moči in novih idej.

Tudi Krka se je tega zavedala, ko se je pripravljala na svoj dvojni jubilej. Vemo vsi to-le: dober duhovnik ima srce za vse; njegova naloga je, da z ljubeznijo združi vse, v cerkv. občestvu se nahajajoče ovčice — svoje farane. Preteklo nedeljo pa je lahko na Krki vsak videl, kako tudi pravi učitelj-vzgojitelj združi vse; vse k enemu in edinemu cilju: kulturni in gospodarski napredek.

Izraz tega je bila tudi popoldanska akademija. Vršila se je v krškem »letnem gledališču« — na župnijskem podu, ki je bil ves v venci in zastavicah. Spored akademije je bil naslednji: 1. Govor g. učitelja E. Hrovata o 125-letnici krške šole; 2. Simbolični prizor »90-letniku (Ruža Petelinova); 3. Petje mlad. zbora. Naši najmlajši so nam zapeli 5 pesmic pod vodstvom g. šol. upravitelja L. Intiharja (Vigred približa se, Česlaj me, česlaj, majčice, Pesem stanov, Soldaški boben, Lastavice) tako lepo, da smo bili kar zadivljeni. — Za konec so nam naši fantje zelo lepo in dovršeno podali na odru Finžgarjevo »Našo krio, katere dejanje se godi v francoskih časih okoli leta 1809. — Marsikdo ne ve, koliko truda in dela je v taki prireditvi. Vsak pa je lahko videl in spoznal da smo na Krki vsi eno — s šolo in z njenim voditeljem! ... a mogočniji naj pomnijo,

so zadnje besede Milavžev Borštinka, ko blagoslovja Stefana in Jerico. Vsi nasprotniki šole in prosvete naj pomnijo, da bodo vedno zadeli ob neporušljiv zid mladega doraščajočega rodu, ki hoče vedno podpirati šolo pri njenem vzgojno-kulturnem delu!

Se nekoliko zanimivih podatkov! Šolski pouk smo imeli na Krki že za časa Marije Terezije, približno od l. 1770 dalje. Poučeval je sprva seveda v taki »nedeljski« šoli domači organist kakor povsod drugod v tej dobi. To poslopje in tudi redni šolski pouk pa nam je dala Napoleonova Ilirija l. 1809. V tej 125-letni dobi je poučevalo na šoli 42 učnih moči. Najdalj službuje gđ. Strausova, že 29. leto, jubilarnt g. I. Lobe pa je poučeval 25 let; sedanjim neumorni šolski upravitelj g. Lojze Intihar pa tudi letos obhaja 10-letnico službovanja na Krki. Po približni cenitvi je dala krška šola 8 duhovnikov, 3 učitelje, 1 zdravniška, 1 profesorja in mnogo raznih uradnikov. Kako se je razširila iz eno- v petrazredno in o njenih »podružnicah« na Polju pri Muljavi in na Korinju, smo poročali že zadnjič.

Ni pa to vse delo naše šole. Omeniti moram še nekaj zelo važnega: naša šola nas je namreč združila! Odstranila je različne predsodke in dala pobudo za mnoga koristna dela. Preteklo zimo pa je — 20. febr. t. l. — odprla »krško univerzo«. Z dovoljenjem oblasti je šola prirejala tedenska večerna predavanja (o pomenu izobrazbe, o gospodarstvu, o državljanški vzgoji). Zanimanje je bilo silno veliko; iz skrajnih vasi so posečali ta predavanja naši moške in fantje kljub slabemu vremenu ali oddaljenosti. Želim le, da bi šola tako lepo začeto delo nadaljevala.

Občinske volitve v Šenčurju in Smledniku

O teh volitvah, ki so bile v nedeljo, dne 3. junija, je ponedeljsko »Jutro« prineslo to-le poročilo:

Dve klerikalni žmigi na šenčurskem terenu. Prvi sadovi bojevniške akcije na Gorenjskem.

Kranj, 3. junija. Bojevniška akcija in vse, kar je z njo v zvezi, je rodila danes prve žalostne sado-ve. Ne bojevniško hujškanje samo po sebi, temveč neumljiva zaščita, ki jo ta hujškajoča demagogija, je deprimirujoče in razkrajajoče vplivala na nacionalno ljudi. Posledice so se pokazale pri današnjih ponovnih občinskih volitvah v Šenčurju in Trbojnih, torej na torišču žalostnih šenčurskih dogodkov.

V Šenčurju je dobila nacionalna lista JNS z nosilcem g. Šterom 182 glasov, nasprotna lista g. Umnik pa 352 glasov. Vseh volilnih upravičencev je 782.

V Trbojah (Smledniku) je dobila nacionalna lista z nosilcem g. Bohinjcem 176 glasov, nasprotna lista z nosilcem Burgerjem pa 385 glasov.

Tako sta obe občini po zaslugi bojevnikov in njihovih protektorjev prišli ne v bojevniške, temveč v klerikalne roke, v roke g. Umnika, ki ga vsa naša javnost dobro pozna iz časov šenčurskih dogodkov in šenčurskega procesa.

„Pexion“ neašek za peanje je domač, boljši in cenejši

Prekmurski kmetovalci v Ljubljani

V nedeljo, dne 3. junija je prišla ekskurzija kmetovalcev iz dolnolenjenskega okraja v Ljubljano in si je ogledala mesto in velesojem. Včeraj so potovali po Gorenjski in si ogledali Bled, Vintgar in vzorne kmetije v okolinskih vaseh. Danes se vračajo proti domu in si bodo med potjo ogledali banovinsko kmetijsko šolo v St. Jurju ob južni železnici. Izletnikov je po številu 101. Zastopani so predvsem iz obmejnih krajev t. j. Madjari. Njihovo zadovoljstvo je nepopisno in mnogokrat se je slišalo vzkljknjenje: »To je lepo, to je lepo!« Iz tega je razvidno, da izlet ni samo gospodarskega značaja, ampak je velike nacionalne važnosti.

Izlet vodi okrajni kmet. ref. g. Lipovec, skupno z nekaterimi tamošnjimi učitelji. Na Gorenjsko pa jih je spremljal g. prof. ing. Sadar, ban. ref. v Ljubljani. Izletniki so v glavnem obiskovali kmetstvo in gospodinjstvo nadaljevalnih šol in slovenskih jezikovnih tečajev.

Izletniki nesejo s seboj neizbrisne spomine o lepotaš naše svobodne domovine in o prijaznih sprejemih dobrega slovenskega ljudstva.

Radi težkih gospodarskih razmer pa se izlet ne bi mogel vršiti v takem obsegu, ako ga ne bi gmočno podprla kralj. banska uprava v Ljubljani in dolnolenjenski okraj. kmet. odbor. Tako jima na tem mestu izjavljajo javno izrekaajo najtoplejšo zahvalo. Dalje se zahvaljujejo g. ing. Sadarju za njegovo požrtvovalno delo, ki ga vestno vrši v prid in napredek prekmurskega gospodarstva. Končna in najpri- srčnejša zahvala organizatorjema tega izleta g. dr. Trstenjaku, okraj. načelniku v Dolnji Lendavi in in kmet. ref. g. Lipovcu, ki sta položila vse svoje sile in neprecenljive zmožnosti najvažnejši trdnjavi naše svobodne domovine na oltar.

Uboj pri Ptuj

Ptuj, 4. junija.

V Rogoznici pri Ptuj se je zgodil žalosten slučaj, ki je zahteval smrtno žrtev. Preteklo noč so se nekateri vaščani med seboj sprli. Ker so bili nekoliko vinjeni, je pri prepiru nastal hud pretep, pri katerem sta igrala glavno vlogo motika in kramp. Pretep se je končal šele tedaj, ko se je železniški delavec Jožef Brmež zgrudil in nepremično obležal v mlaki krvi.

Prepehali so ga nemudoma v ptujsko bolnišnico, vendar je bila zdravniška pomoč zaman, ker je ranjenec podlegel poškodbam. Sodna komisija je izvršila obdukcijo in ugotovila smrtonosne udarce na glavi. Lobjanja je bila prebita na treh krajih in bi bila zaman zdravniška pomoč, četudi bi bila takoj pri roki. Udarci z motiko in krampom so povzročili nevarne poškodbe tudi na ramenih in nogah. Uvedena je preiskava in so ubijalcu že na sledi.

Koledar

Torek, 5. junija: Bonifacij, škof; Valerija, mučenica.

Novi grobovi

+ V škofiji Loki je včeraj mirno v Gospodu zašla uršulinka s. Marija Alojzija Poljanec. Pokopali jo bodo v sredo popoldne. Naj ji sveti večna luč!

+ V Mostah pri Ljubljani je nenadoma umrl g. Davorin Končar. Pogreb bo v sredo ob 2 pop. Naj v miru počiva! Žalujočim svojcem naše so- žalje!

+ V Kaszih pri Petrovčah je v nedeljo umrl ugledni posestnik gosp. Konrad Resnik v najplešji dobi 43 let. Zapušča žalujčo ženo in hčerko. Pokoj njegovi duši.

Osebnosti

= Poroka. V St. Vidu pri Grobelnem sta bila poročena inž. Stergarščik Anton in Kunec Marija. Poročal ju je njun nekdanji katehet Kolenc Leopold. Za pričo sta bila brata ženina Stergarščik Miha in Alojzij. Iskreno čestitam!

Ostale vesti

— Razsodba v procesu »Edinosti« V soboto je bila po štiridnevni razpravi pred zagrebškim okrožnim sodiščem izrečena obsodba v procesu zloglasne kreditne družbe »Edinost«. Oba oblo- ženca, bivši ravnatelj Franc Kenda in bivši blagajnik Ignacij Krištofič sta bila spoznana krivim prevare. Kenda je dobil 4. Krištofič pa 3 leta ro- bje, oba pa tudi izgubo častnih pravic za dobo pet let. Vseh 1500 oškodovancev je sodišče zavrnilo na civilnoopravno pot.

— Nad 5 in pol milijona posojil v maju. Zem- ljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča iz- kazuje za maj, da je bilo podanih 79 vlog za in- tabulacijo raznih posojil in kreditov na posestva in hiše v mestu in okolici. Celotno je bilo vklju- čenih 5.735.521 Din. Vključena so bila prav vi- soka, pa tudi mala posojila. Tako je bilo na neko posestvo vključeno posojilo do 1.000.000 Din, pri- treh pa posojila po 500.000 Din, pri enem posojilo 605.000 Din. Vključena sta pa bila tudi prav nizka zneska po 250 in 900 Din. Hipotečni trg je bil v maju mnogo živahnejši ko letos druge mesece.

— Nova učna knjiga za nemščino. Ministrstvo prosvete je odobrilo slovensko izdajo l. dela nem- škega učbenika od Trivunca-Kangrga, ki jo je pri-

ČOKOLADA

Sport

Propagandni nastop SSK Ma- ratona v St. Petru pri Mariboru

redil za slovenske srednje šole prof. dr. Pavel Brežnik.

— Telefonski promet. Prometno ministrstvo je dovolilo, da se odpre telefonski promet med našo državo in Francosko Indokino. Pogoji in pristoj- bine za pogovore so razvidne iz Službenih novin od 31. maja t. l.

— Tatvina. V Gotni vasi pri Novem mestu je bila pretekli teden izvršena pri belem dnevu tatvi- na v hiši g. Ane Hrovat. Sredi popoldneva, ko se je posestnica mudila zunaj na polju, ji je nekdo iz zaklenjene skrinje v njenem stanovanju po- kradel nekaj obleke, denarja, zlatnine in srebr- nine. Kolika je vrednost pokradenih predmetov, še sama dobro ne ve.

— Pri astmi in boleznih srca, boleči- nah v prsih, pljučnih boleznih, škrofulozi in rahitisu, povečanju zaščitne žleze, tvor- bi golše je velike važnosti ureditev delo- vanja črev z uporabo naravne »Franz- Josefa« grenčice. Kliniki svetovnega slo- vesa so opazili pri jetičnih, da so s Franz- Josefa« vodo izginila zaprtja, ki se poka- žejo v začetku bolezni, ne da bi se bila pojavila pričakovana diareja.

— Z desko ga je ubila. V Monoštru v bližini Sombora se je le dni zgodila krvava družinska žaložra. Poljedelec Franc Fečes je prišel ob 1 ponoči nekoliko vinjen domov, kjer ga je žena vsa v strahu in skrbi pričakovala. Med zakoncem je nastal prepriž že na cesti, pri čemer je vinjeni Fečes začel ženo tepsti. Ta je v sili zgrabila desko in ga s tako silo parkrat udarila po glavi, da ga je mahoma oblika kri in se je mrtev zrušil na tla. Ubiti je bil star 57 let, ubijalka pa je stara 53 let. Žena se zagovarja pred preiskovalnim sodnikom s silobranom.

— Huda obsodba morilev lovskega paznika. Pred okrožnim sodiščem v Požeju je bila le dni razprava proti kamnoseku Pavlu Klaiču, očetu dveh otrok, in Stjepanu Mitroviču zaradi umora lovskega čuvaja Luke Milakoviča. Dne 8. februarja sta šla v gozd in kmalu opazila Milakoviča. Ko sta videla, da ju je Milakovič opazil, sta pričela pred njim bežati. Milakovič pa jima je sledil. Nato sta se skrila vsak za debelo drevo in ga čakala s puškami. Ko je prišel v neposredno bližino, je najprej ustrelil Klaič in zadel čuvaja v prsi. Milakovič je pokleknil in vrge svojo puško proč, mlo proseč oba napadalca, naj ga ne ubijeta. Toda že ga je zadel drugi strel iz Mitrovičeve puške. Nato je priskočil še Klaič, zagrabil čuvajevo pu- ško in iz bližine treh korakov ustrelil še tretjič na Milakoviča, ki se ni več ganil. Nato sta ga še oba tolkla s puškinimi kopiti. Pred sodiščem sta zločin priznala, vendar sta zavračala krivdo drug na dru- gega. Sodišče je obsodilo Klaiča na smrt na ve- šalih, Mitroviča pa na dosmrtno robijo.

— Černe Vladimir, gostilničar v Zagrebu, Radičeva ul. 1, se je preselil in odprl poznano na novo urejeno gostilno v Varšavski ul. 5 (prej Samostanska) tik Evropa kina ter se pri- poroča svojim cenjenim gostom za nadaljnjo naklonjenost. (6207)

— Za mesec junij — posvečen presv. Sre- cu Jezusovemu — priporoča »Jugoslavenska knjigar- nac« sledeča premišljevanja in molitvenike: Pre- sveto Sree Jezusovo, kratka premišljevanja za me- sec junij, spisal M. Jurhar, cena Din 14, vezano Din 20. Knjižica obsega poleg premišljevanj za vsak dan v mesecu še litanije v čast presv. Sre- cu Jezusovemu. — Nevesta presvete Sree — sv. Marjeta Marija Alacoque in češčenje božjega Sree. Spisal dr. J. Valjavec, cena Din 8. — Obljube Sree Jezusovega, spisal R. Pate, D. J. Din 8. Knji- žica vsebuje 12 obljub Gospodovih kot plačilo onim, ki časte njegovo presveto Sree, dodana je Devetdnevnica v čast presv. Sre- cu. — Pri božjem Sre- cu. Premišljevanja za prve petke devetih služb, sv. maša v čast presv. Sre- cu in druge molitve so vsebina tega priročnega molitvenika, ki ga je spi- sal dr. Fr. Knific: stane z rdečo obzro Din 16, z zlato Din 20. — Dalje priporočamo molitvenik od p. Pristova, D. J.: Presveto Sree Jezusovo, Kralj in središče vseh sre. II. izdaja, Stane z rdečo obzro Din 28, z zlato Din 40. Obsega pouk o po- božnosti do Sree Jezusovega, splošne molitve — mašne, obhajilne, spovedne in druge — pravne in zadostilne ter pesmi v čast presv. Sre- cu. — Kra- ljevanje Sree Jezusovega v družinah (Nebeške ro- že). Din 15, vezano Din 20. — Vse te knjižice ima v zalogi »Jugoslavenska knjigarnac« v Ljubljani.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natr- ganih čreveh, abcesih, sečnem pritisku, odebelelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi in prsih, hudem srčnem utripanju, napadnih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

Kostanjevica

2000 mož in žena se je to nedeljo v globoki pieteti oddolžilo padlim rojakom Kostanjevici in Sv. Križa na prelepih Slivovcih. Na tem kraju, o katerem nam je vedno tako lepo govoril pokojni prvi predsednik Zveze slovenskih vojakov, doma- cin Martin Colarič, je v nedeljo ob 6 daroval sveto mašo z bodrilnim nagovorom kurat g. Fr. Bonač. Njegov govor in petje domačega zbora je šlo vsem globoko do sree. Domača gospoda župnika z g. kaplanom sta opravila nato žalne molitve. Kakor so stari Slovani zborovali in sodili pod košatimi lipami, se je tudi tu vsa množica po službi božji zgrnila pod ogromno lipo pred cerkvijo, kjer je olvoril zbor bojevnikov domači g. župan inž. Li- kar. Govor se je vršil za govorom: šolski upravi- telj g. Pirnat, borec Fabjančič in Marinko iz Lju- bljane. Mirno in trezno so ljudje poslušali, nato pa v najlepšem redu odšli na svoje domove.

Poslano

V ljubljanskem dnevniku »Slovenec« z dne 3. junija 1934 je na strani šteti objavljeno »Po- slano« glede neke inozemske trvdke. Sestava tega članka ter opozorilo na inerat, ki ga je objavila naša trvdka v ljubljanskem časopisu, jasno doka- zuje, da je članek naprjen proti naši trvdki.

Ker so vsa v članku navedena predbacivanja neresnična in neosnovana, bomo takoj vložili tož- bo proti podpisnikom članka, to so gđ. Ivan Ne- čajev, Ljubljana; Sadik Abil, Belgrad; Nikola Me- ljutin, Ljubljana; Anto Grgić, Zagreb; Mušan Me- tvelić, Ljubljana.

Ljubljana, dne 3. junija 1934.

H. G. Aidinyan, Trst, trgovina s preprogami. ljubljanski velesojem, paviljon »F«.

V nedeljo je priredil SSK Maraton izlet k Sv. Petru pri Mariboru, kjer je nastopil s neka- terimi točkami v svrhu propagande sporta na deželi. Zanimanje za prireditve je bilo precej veliko ter je podalo razveseljiv dokaz o pro- doru sportne ideje v podeželje. Gledalec so z zanimanjem sledili lahkoatletskemu in težko- atletskemu programu in nekateri domači fantje so celo sami poskušali nastopiti v nekaterih di- sciplinah s polnim uspehom. Fantom se je ob tej priliki razotlačilo teoretično in praktično pravilo izvajanje posameznih sportnih vaj, predvsem metov, ter so videli razliko v suva- nju krogle samo z močjo, samo s tehniko in slednjič združeno moč in tehniko. V rokoborbi sta pomagala dva domačina ter je težji Franček položil lažjega Knupleža na ramena. V boku se je poskusil tudi domačin Skamlec, prav tako so nastopili domačini v tekih. V teku na 2000 m je bil prvi Struel v 6.50, Kangler 6.51, Seidler 7.9, četrto in peto mesto sta si pa delila doma- čina Skamlec in Gril v dobrem času 7.25. Tek 100 m: Vidic 12.7, Kokolj 13, Hrastnik. Met krog- le: Klent 11.75, Vidic 10.66, Struel 9.82. Tek 200 m proti štafetam 2x100 in 4x50 m: Vidic v ča- su 25, štafeta 2x200 (Verboš, Struel) 25.8, šta- feta 4x50 (Seidler, Hrastnik, Mlakar, Klent 26. — Za lahkoatletskimi točkami so pokazali svoje znanje rokoborci. Nastopilo je 8 parov. Velike zanimanje so vzbudili subjuniorji, najbolj pr- sta pritegnila gledalce s svojo lepo in ostrbo borbo Fišer in Pirher.

★

Kolesarska dirka v Ptuj. Ob priliki 10-let- nice kolesarskega kluba Zvonček je priredil kolesarski klub Poštela v Razvanju dirko na 31 km dolgi progi Maribor-Ptuj. Dirkači so star- tej priliki razotlačilo teoretično in praktično pravilo izvajanje posameznih sportnih vaj, predvsem metov, ter so videli razliko v suva- nju krogle samo z močjo, samo s tehniko in slednjič združeno moč in tehniko. V rokoborbi sta pomagala dva domačina ter je težji Franček položil lažjega Knupleža na ramena. V boku se je poskusil tudi domačin Skamlec, prav tako so nastopili domačini v tekih. V teku na 2000 m je bil prvi Struel v 6.50, Kangler 6.51, Seidler 7.9, četrto in peto mesto sta si pa delila doma- čina Skamlec in Gril v dobrem času 7.25. Tek 100 m: Vidic 12.7, Kokolj 13, Hrastnik. Met krog- le: Klent 11.75, Vidic 10.66, Struel 9.82. Tek 200 m proti štafetam 2x100 in 4x50 m: Vidic v ča- su 25, štafeta 2x200 (Verboš, Struel) 25.8, šta- feta 4x50 (Seidler, Hrastnik, Mlakar, Klent 26. — Za lahkoatletskimi točkami so pokazali svoje znanje rokoborci. Nastopilo je 8 parov. Velike zanimanje so vzbudili subjuniorji, najbolj pr- sta pritegnila gledalce s svojo lepo in ostrbo borbo Fišer in Pirher.

Zanimivosti iz mednarodnega olimpijskega odbora

Mednarodni olimpijski odbor je imel v Bruslju sejo z zastopniki raznih mednarodnih zvez, na ka- teri so se obravnavala predvsem vprašanja, ki se tičejo atenskega olimpijskega kongresa. Zastopanih je bilo 19 mednarodnih zvez. Poročilo amaterske komisije se je vzelo na znanje. Predlogu boka-zve- ze, ki gre za tem, da naj se pristupijo k olimpijskim igram samo one narodne zveze, ki so včlanjene v mednarodnih zvezah, se ni ugodilo. Priporočila pa se, da se dela na tem, da se po možnosti vse držav- ne sportne zveze včlanijo v spadajoče mednarodne zveze. Obravnaval se je nogomet, ki ga hočejo spriviti v program prihodnje olimpijade. Nekateri so zahtevali podaljšanje programa na berlinski olimpijadi, ker je pričakovati velikanse udeležbe od strani sportnikov. Kolesarji hočejo imeti za se 4 dni, hokej-igralci 3 dni, rokoborci kar 8 dni itd. — V strelske telme so dali še streljanje s pištolo na 50 m. Veslanje bo v Kielu. K zimskim igram so pritegnili še smuk in slalom ter tek vojaških pa- trulj. Razpravljali so končno tudi o tem, da bi si izmenjavale posamezne mednarodne sportne zveze liste diskvalificiranih sportnikov.

Evropski plavači in prihodnja olimpijada

Ako pogledamo listo svetovnih ali evropskih rekordov v katerikoli sportni panogi, vidimo, da se številke tako hitro menjajo, da jim moremo je- dva slediti. Isto je seveda tudi v plavanju, če ne morda še hujše. Rekordir padajo s tako naglico, ka- kor rastejo gobe po dežju in se nam že kar čudno zdi, če del časa ne slišimo o kakem novem sve- tovnem rekordu.

Do olimpijade je še dve leti in bi morda kdo trdil, da danes še ni oportuno o tem delati raču- nov, oziroma sestavljati na podlagi današnjega stan- ja kakih izidov. Dobro je pa le, da imamo listo — neko merilo najboljših plavačev — ker le na ta na- čin se moremo dobro pripravljati in bomo znali drugače ceniti svojega nasprotnika. Saj še ni dol- go tega, ko je bil evropski plavalni sport na taki višini, da se s svetovnimi rekordi sploh primerjati ni mogel. Toda časi so se tako hitro spremenili, da temu ne bi mogli verjeti, ako tega ne bi sami do- živeli. Koliko se je pred nedavnim pisalo o plaval- nem fenomenu Helen Madison; no in sedaj mora ista Helen Madison doživljati to, kar se je zgodilo že marsikateremu rekorderju, da so bili njegovi rekordi, četudi bajni, zrušeni od drugih sportnikov. In kdo je prej kaj slišal o Francozu Tariusu? Kar čez noč se je znašel ta talent. Danes so pa že dru- gi, boljši. Japonci postajajo vedno bolj nevarni in izgleda, da hočejo ves sportni svet poriniti v ozad- je, sami naj bi pa stopili na čelo vseh sportnih panog. Bije se najljutejša borba med Japonsko in Ameriko, ki seveda še dolgo ne bo odločena v prid tega ali onega. Ravno v zadnjem času se je posrečilo nekaterim ameriškim plavcem postaviti nove svetovne rekorde ter so s tem potisnili Japo- nce nazaj. Za koliko časa, se pa seveda ne ve.

Nemci imajo beležiti dva svetovna rekorda: Rademacherjev rekord na 400 m v prsnem plavanju datira še iz leta 1926 in je sploh najstarejši rekord med vsemi svetovnimi rekordi, in pa Schwarzer rekord na 500 m, ki bo, kakor izgleda, še nekaj časa držal. Poleg omenjenih imajo Nemci še nekaj prvotvornih moči, ki bi znale na olimpijskih igrah iznenaditi. Francoz Cartonnet in točasní svetovni rekorder na 100 in 200 m bo še tudi govoril. Med- tem pa bo še kaka nova zvezda prišla na površje, o kateri doslej sploh še nismo nič slišali.

Poizvedovanja

Mala papiga, modre barve, je ušla. Najditi naj jo odna proti nagradi pri Medie, Zrinjskega cesta 3.

Avtomobilska cesta skozi Mont-Blanc

Misel Švicarja Brona — Načrt Francoza Moneda
Stroški 300 milijonov frankov

Predor skozi Mont-Blanc, ki se ošabno dviga 4807 m pod nebo! Sportniki že delajo svoje račune. Denimo, da bi v Courmayeurju, ob južno-vzhodnem pobočju na italijanski strani zapihal južni veter in bi se sneg pričel topiti, tedaj bi sportniki naglo poskakali v avtobus, ki bi jih v 30 minutah prepeljal skozi Mont-Blanc v Chamonix. Tam bi stali sredi čistega in trdega snega, na francoskih tleh.

To pravzaprav niso nikake fantazije! Niti tako nove niso, saj so že l. 1836 sprožili misel, da bi Mont-Blanc prevrtali. Čez 50 let so se že pojavili prvi podrobni načrti za to delo. Toda takrat so komaj dovršili simplonski predor in splošno so se zbal konkurence novega predora. Tudi stroškov so se zbal, ker niso takrat imeli še tako izpopolnjenega orodja za vrtnanje. V zadnjem času je švicarski inženjer Bron zopet sprožil staro idejo, da bi prevrtali gorovje Mont-Blanc. Danes je za to misel mnogo več razumevanja. Takoj so zgrabili zanj častni karji, učenjaki in izvedenci ter tudi politiki. Praviijo, da se zanjo zanima posebno g. Mussolini. Nedavno se je v savojskem mestecu Bonneville sestala mešana komisija iz francoskih in italijanskih članov, da bi se posvetovala o izvedbi velikega dela.

Danes že lahko navedemo nekaj podrobnosti iz najbolj pomembnega načrta, ki ga je izdelal francoski inženjer Moned. Naj takoj omenimo, da ne gre za železniški predor, temveč za predor, skozi katerega bo tekla moderna avtomobilska cesta. Inž. Moned predlaga, naj bi prevrtali gorovje vzhodno od vrha Mont-Blanc. Predor naj bi vezal mesto Entreves v Italiji z mestom Chamonix na Francoskem v premi črti. Visoka vzpetost ne prizadeva avtomobilu posebnih težkoč. Radi tega je mogoče napraviti predor precej visoko. Tako se tudi dolžina predora skrajša; saj bi po Monedovem načrtu predor ne bil daljši kakor 12,5 km. Po prvotnem načrtu bi bil predor dolg 20 km. Izvedenci z zadovoljstvom ugotavljajo, da bi se tudi pritisk skalovja na predor na ta način zmanjšal. Skozi gorovje bi peljali dve avtomobilski cesti, ki bi šli v dveh vzporednih predorih.

Italijanski geolog Sacco meni, da je ta načrt tudi z geološkega vidika izvedljiv, ker se da skalovje v isti višini razmeroma lahko prevrtati. Težavo bo delalo na vsak način zračenje ogromnega predora. Izvedenci računajo, da bo temperatura sredi predora znašala okoli 40 stopinj. To je za človeško telo neznosna vročina. Tudi motor ne deluje dobro pri tako visoki temperaturi. Zato bodo morali poskrbeti za primerno zračenje.

Poglavje zase tvori finančno vprašanje te zamisli. Tudi v tem pogledu že obstoji do vseh

podrobnosti izdelan načrt. Predor bo stal okoli 300 milijonov francoskih frankov. V tem znesku so že zračunani stroški za napravo dovoznih cest, za razsvetljavo in za vse potrebščine. Tako n. pr. je potreba postaviti na raznih mestih zidove, ki bodo varovali potnike pred snežnimi plazovi. Ta denar naj bi poskrbela posebna družba. Njena delniška glavica bi znašala 40 milijonov frankov. Družba bi izdala zadolžnice za znesek 300 milijonov frankov in te bi nosile obresti 4,5%. Obe državi, to je Francija in Italija, bi dovolile v davčnem pogledu vse-mogoče olajšave. Prav tako bi obe državi jamčili za izplačilo obresti. Obe državi bi bile tudi deležne čistega dobička, in sicer v razmerju 75%.

Preden bo varčevalec podpisal zadolžnico, se bo seveda vprašal, na kakšen način bo družba vrnila posojeni denar, na kakšen način bo do denarja sploh prišla. Načrt napoveduje, da bo družba pobirala posebno pristojbino za prevoz skozi predor. Ta bo znašala 25 frankov za en avtomobil. Poleg tega bo moral še posamezen potnik plačati po 25 frankov. Tovorni avtomobili bi plačali nekaj več. Izvedenci računajo, da se bo skozi predor peljalo okoli 600.000 potnikov na leto, v najslabšem primeru pa vsaj 100.000. Recimo, da se bo vsako leto peljalo skozi predor povprečno 25.000 tovornih avtomobilov in da bodo ti prepeljali 50.000 ton blaga. Potem bi dohodki na podlagi tarife za pristojbino, ki jo predvideva načrt, znašale 19.750.000 frankov. S tem zneskom bi prav lahko krili stroške v poslovnem letu, nadalje obresti ter amortizacijo delniškega kapitala, to je zadolžnic.

Vse podjetje bi upravljal upravni odbor 20 članov. Polovico teh bi imenovali obe državi, drugo polovico pa delničarji. Splošno si je danes vsa javnost v Italiji kakor tudi na Francoskem na jasnem, da bi bil predor obema državam v veliko korist. Vezal bi Pariz in Rim. Posebno v zgornji Italiji načunajo, da bi se promet med Francijo in zgornjo Italijo silno dvignil. Med Turinom in Trstom je že speljana avtomobilska cesta. Tudi Jugoslavija bi bila bolj zvezana s Francijo. V Genovi računajo, da bi se zelo dvignil promet tega pristanišča, ki je že danes zvezano z avtomobilsko cesto s Turinom. Na vsak način bi se tujski promet zelo pospešil.

Edino v Švici so nekoliko v skrbeh, ker se boje, da bi nov predor vzel mnogo tranzitnega prometa švicarskim železnici. Švicar Bron, ki je prvi sprožil misel o predoru skozi Mont-Blanc, meni, da bi Švica to izgubo lahko nadomestila z dobičkom na drugi strani. Če se enkrat Francija in Italija odločita za to veliko delo, bodo bržkone pričeli delati že l. 1935. Mnogo nezaposlenih bi prišlo. Ako do kruha

Kralj v vlogi kuharja

Ludovik XVIII., ki je imel vedno dober tek kakor vsi Bourbonci, je bil tudi sam izvrsten kuhar. Najrajši se je pečal z izumom novih jedil. Najvišji dvorni mojster vojvoda D'Escars mu je pomagal kuhati.

Kralj je izumil piré iz mavrohov. To jed je vedno sam pripravljala, kajti bal se je, da bi kdo ne izvalil njegove skrivnosti. Le dvorni mojster mu je pomagal. Neki dan sta oba požila neverjetno veliko te jedi. Vojvoda je začutil okoli polnoči silne bolečine. Zbal se je za kraljevo zdravje. Ukazal je, naj kralja zbude in mu sporoče, da je vojvoda vsled njegove jedi smrtno nevarno zbolel.

Kralj se je veselo začudil:

»Kaj, da umira? Torej sem vendarle prav trdil, da je moj želodec boljši ko njegov!« — Veliki mojster je medtem umrl.

Tri besede

Šef čuje iz sosednje sobe tale razgovor svojih treh nastavlencev: »Moj pe... laja... vsa-ka bolha grize... vse rihe plavajo...« Nena-doma odpre vrata in začuden vpraša: Kaj počnete tu?»

»Igramo neko igro, kjer mora vsak izgovoriti stavek s tremi besedami.«

»Tako? Potem se pridružim tudi jaz vaši igri in vam povem stavek s tremi besedami: Išcite drugo službo!«

Francoski poslanec Renaudel se je odpovedal mestu predsednika novo-socialistične stranke.

Ne umetna svila?

Francoska akademija je odklonila označbo »umetna svila«. Sploh ni na mestu, da bi umetna svila nosila ime svile. Zato išče akademija za umetno svilo novo ime. Nekateri predlagajo »setine«, to je besedo, ki je podobna »svili« (soie) in latinskemu izrazu »seta«. Drugi so zopet za označbo »chardonnet«. Izumitelj se je namreč imenoval Chardonnet.

Govor francoskega zunanega ministra Barthouja na razorožitveni konferenci je bil prava senzacija. Barthou je odločno nastopil za obrambo francoskih interesov. Praviijo, da je njegov govor vznevoljil Angleže.

3000 ameriških delavcev zabarikadiranih

Pred nekaj dnevi je v Toledu v Severni Ameriki v državi Ohio izbruhnila nevarna stavka. Stavkujoči delavci so se zabarikadirali v avtomobilski tovarni. Narodna garda skuša zavzeti trdnjavo. V tovarni se brani 3000 delavcev. Vojaštvo je skušalo preplašiti delavce s solznimi bombami in z orožjem, toda ti so odgovorili s kamenjem in tudi s strelji. Na obeh straneh je bilo že mnogo mrtvih. Strokovne organizacije v Toledu so proglasile splošno stavko v znak solidarnosti s svojimi tovariši.

Vse po svet' narobe gre Sneg v Karpatih

Romunsko kmetijsko ministrstvo je izdalo poročilo, ki ugotavlja, da je nastopil v Karpatih silen mraz. Setev je popolnoma uničena. V nekaterih krajih je celo zapadel sneg. Vas Caslau je tako zasnežena, da je bilo treba ustaviti ves promet.

Vročina, požar, kobilice v Ameriki

Iz Newyorka prihaja poročilo o silnih požarih, ki jih povzroča nenavadna vročina. Mestna občina je v Newyorku prepovedala vsem mešanom dostop v javne gozdove. V gozdovih Maine je izbruhnil silen požar, ki ga ne more pogasiti niti 2500 ognjegascev in delavcev. V nevarnosti je 30.000 arov zemlje. Iz mesta St. Louis v državi Missouri poročajo, da je nad mestom divjala silna nevihta. Strela je vžgala 6 poslopij. V mestu Loliet v državi Illinois je znašala toplota v senci 50 stopinj Celzija. Tam je tudi zgorelo velikansko polje. Pojavile so se pobilice v ogromni množini. Uničile so krasna polja.

Od filma do politike

Ameriška filmska igralka Mary Pickford, ki je zaslovela po svojih nemih filmih, se baje misli posvetiti politiki; saj bo nastopila pri bodočih volitvah kot kandidatinja republikanske stranke.

Indijski dijaki se vnemajo za katoliški tisk

Na Ceylonu je v zavodu sv. Jožefa ustanovila majhna skupina dijakov svoj tiskovni odsek, ki si je nadel nalogo, da seznanijo nekato-liško prebivalstvo Ceylona s katoliško Cerkvijo. Živahni in izredno delavni akcijski odbor je v zadnjih mesecih razdelil že 200.000 katoliških tiskovin in časopisov.

Cele grmade katoliških časopisov, revij, knjig in letakov so prejemale ti študentje od svojih prijateljev iz Evrope in Amerike. V ta material so najprej razdelili na javne knjižnice, na klube, na uredništva raznih nekato-liških časopisov, na šole in zavode ter na posameznike. Pogosto prejme omenjeni akcijski odbor pismene zahvale od oseb, ki so prejele katoliško literaturo. V teku leta so bili sprejeti štirje taki čitatelji iz nekato-liških krogov v katoliško Cerkev.

Prijatelji tega tiskovnega apostolata v Ameriki, na Angleškem in Irskem so zvesto vdani tej vrsti misijonskega dela. Neki po-zrtvovalen Američan obišče s svojo ženo vsako nedeljo vse znanee več milij na okoli in nabira pri njih izvide lista »Our Sunday Visitor«. Drugi prispevajo manjše vsote, da se krijejo stroški za pošto itd.

Ta organizacija za širjenje katoliškega tiska je na Ceylonu prav posebne vožnosti, ker je uspešno sredstvo za pobiranje tam razširjenih komunističnih nazorov. Tudi je to skoro edina pot, po kateri lahko pridemo v stik z več tisoči nekato-liških izobražencev.

Dunaj proti ženam

Dunajska občina je poslala svojim nameščenkam, ki so poročene, poziv, naj do 13. junija izjavijo, ali se same zadovoljijo z upoko-jitvijo. V načrtu dunajske mestne uprave je, da polagoma odslovi vse poročene žene. Zave-gatelj naj bi se te »prestovoljno« dale upoko-jiti, da bi občina ne bila primorana storiti tega prisilno.

»Kakšen tobak pa kadiš, Janezik«

Kot človeka so ga pokopali

V Miskolzu na Madjarskem je umrl berač Mihael Kormos, ki so mu radi lepe brade na-celi ime Franc Jožef II. V podlogi njegove oble-ke so našli 900 pengov in oporoko, v kateri je rečeno, naj mu priredijo krasen pogreb; če mu je bilo že sojeno, da je živel kot pes, naj bi bil vsaj spodobno pokopan. To je bila zadnja že-lja 70 letnega berača.

Vas je izginila

Iz Pešavarja poročajo, da je po silovitem potresu izginila afganska vas, ki je štela 150 hiš. Prebivalci so zaslišali potres, ker so začuli pravočasno silno bobnenje pod zemljo; prav tako se je silno vliel dež. Zato so zbežali iz hiš in si tako rešili življenje.

★

Konj, ki ste mi ga prodali prejšnji teden, stalno poveša glavo.

»To dela iz ponosa. Kakor hitro ga boste plačali, bo držal svojo glavo kvišku.«

KULTURNI OBZORNIK

Stijn Streuvels: Hlapec Jan

Roman. Prevedel Mirko Javornik. Založila Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana, 1934.

Jugoslovanska knjigarna je letos posvetila posebno pozornost filmski književnosti. To dejstvo moramo vsekakor pozdraviti, ne samo, ker je flamska književnost ena najmlajših književnosti v Evropi, ampak tudi, ker je njen osnovni in duhovni svet v marsičem tako zelo podoben našemu, slovenskemu. Na programu so trije pisatelji, Timmermans, Streuvels in Claes, ki uživajo v sodobnem književnem svetu doma in v tujini neoporeno sloves. Zlasti Streuvels in Timmermans, čigar odlična romana »Zupnik iz cvetočega vinograda« in »Pieter Bruegel« že poznamo, pomenita vrhunec sodobnega flamskega pripovedništva.

Stijn Streuvels, čigar pravo ime je Frank Lateur, je po letih in pisateljskih začetkih starejši od Timmermansa. Glavni vsebinski poudarek dajejo njegovim delom priroda, človek in delo, skratka življenje kmetiškega okolja. Duhovno in umetniško pa ga označujejo iskrena humanost, zlasti živ socialni čut in realizem. Med njegovimi episi, katerih je cela vrsta, zavzema po eplošni sodbi prvo mesto veliko epično delo »Laneno polje«, roman iz kmetiškega življenja.

Tudi »Hlapec Jan«, ki smo ga pravkar dobili v slovenskem prevodu, je vzet iz kmetiške-proletarskega življenja. Zgodba tega romana je čudovito preprosta, ena izmed tisoč zgodb, kakršnih je vse polno v življenju. Pisatelj nam pripoveduje o življenju hlapca Jana, in sicer od trenutka, ko ga očetova smrt iztrga iz okvira dosežanega življenja. Bivši hlapec na veliki, trdni Hostetjevi kmetiji se vrne domov, prevzame očetovo bajto, se oženi s sosedo Vino, ima kopico otrok in zraven dela kot črna živina od zore do mraka, dokler ga vedno večja beda ne spravi na beraško palico. To je vse: vsakdanje življenje brez velikih, izrednih dogodkov. Vendarle pa se je pisatelju posrečilo ustvariti s kar najbolj skromnimi sredstvi in brez vseh literarnih okrasov zanimivo literarno delo.

Povest ni zasnovana v širokem epičnem smislu, zakaj ves poudarek je na osebi in usodi hlapca Jana. To je zunanje preprosto in notranje enostaven človek, pasiven, neodločen in brez upora nasproti sebi in življenju. »Vsega je kriva očetova smrt«, razlaga sam spremembo v svojem življenju. Toda pisatelj je prav na osnovi tega njegovega neinicijativnega značaja zelo spretno združil vse kompleks in nekako vzročno povezal njegovo socialno nesrečo s tragiko njegove narave. Zunanja sprememba v njegovem življenju, ki tvori že prej omenjeno osnovo pričujočega romana, je namreč povzročila usodno, naravno tragiko peripetijo tudi v njegovem duševnem življenju, ker ga je izkoreninila iz dosežanega načina življenja, navad in dela. Ta sprememba mu je tako izpodmaknila življenjske oporišče ter je bila v prvi vrsti vzrok njegovega tragičnega propadanja, katerega nam pisatelj nazorno in prepričljivo opisuje. Janovo hlapčevstvo zadobi tako še drug, globlji in občečloveški pomen: to ni samo slučajni atribut njegovega nekdanjega poklica, njegovega vsakdanjega dela, marveč tudi simbolična oznaka njegovega mesta v socialnem in kozmičnem redu življenja: hlapec Jan je podoba človeka, ki je žrtve svoje narave in socialnih razmer. V tem, da prav ta uboga para skriva v sebi poleg preprostosti še neko neutešljivo bolečino ter veliko srčno dobroto, polno humanosti, je nedvomno izražen in poudarjen tudi pisateljev življenjski nazor, ki se klanja človeku, zemlji in delu.

Posebej moramo omeniti pisateljev slog, za katerega so značilne stvarnost, preprostost in jasnost, tako da se čudovito ujema s temi opisi prirode in s temi podobami delavnega življenja, kjer je vse ujet v krog navadnih, vsakdanjih nujnosti in oblik.

Posrečena je bila tudi misel dodati prevodu štiri reprodukcije flamskih pokrajinskih kot zanimivo in plastično dopolnilo pisateljevemu tekstu.

France Vodnik.

Otvoritev poletnega gledališča v Tivoliju

Ljubljanska drama: Kulturna prireditev v Črni mlaki

Poletno gledališče pod Tivolskim gozdom, poleg gradu, se je iz prve provizorične zaanove končno preuredilo po načrtih mojstra Plečnika in tako ima Ljubljana zopet svojo posebnost. Prostor za gledalce se prijetno dviga v ozkih terasah, za katerimi stoji vodnjak s kipom in ta voda vsaj še nekoliko spominja na nekdanjo študentovsko Hipokreno; preprosta naravna »avca« ima kakih 500 sedežev, ob strani so še pripravna mesta za stojalce, toda na stojalce v poletnem gledališču malo kdo misli, saj so sedeži zelo poceni. Prizorišče je precej visoko nasuto, da se dviga nekoliko nad naravno sceno okoli tivolskega gradu. Po dosedanjih izkušnjah je to poletno gledališče namenjeno predvsem zabavi ob nedeljskih popoldnevih in večerih, zato je tudi zasnovana predstava docela druga kot v gledališču.

Za prvo predstavo v novem letnem gledališču so vzporedili 3. junija popoldne Golievo zabavno satiro »Kulturna prireditev v Črni mlaki«, ki je privabila precej občinstva, da je bilo gledališče končno skoraj polno. Kakor večina dosežanih iger, se je tudi »Kulturna prireditev« vršila na čim širšem prizorišču, tako rekoč v vsej okolici tivolskega gradu. S tem kajpak izgubi prireditev bistveni značaj umetne gledališke igre, ker je koncentracija prostora popolnoma razsajena, ker se razdalja med občinstvom in igravcem skoraj popolnoma skrči in ker maska, vsaj sprememba obraza, postane malone odveč. Odrskega čara ni več, pred seboj imamo igravce z njihovimi pravimi imeni. Čutiš, kako se je igra spremenila v igro igre, pred nami stoji prištna primitivna komedija starih dni — zakaj igravci so tik pred nami in med nami — samo za oddih in smeh so prišli. In tako nam je režiser »Črne mlake« G. O. Šest napravil kulturno prireditev v resnici, brez iluzije, zakaj občinstvo z godbo vred prihaja prav iz vasi in se zbira ob črnomlaški rivieri, oba potujoča Rusa živita in počivata v resnični božji naravi in učenjaka, prijatelja našega naroda, lovita metulje po travniku in še to in ono, zakaj pivo za prireditev pripeljejo s parom konj, domača gospodinja pride z zapravljenčkom, tajnik kulturne enote z avtom itd. Stvar je zabavna, ker se igravci res igrajo »Črno mlako«. Nekaj otroško neporednega je v tem — in brez umetnosti. Naravno, da se nekateri prizori dajo prav nazorno postaviti v parodijo, drugi so zopet skoraj gola improvizacija, kjer v zadregi vse stoji; zakaj na takem prostoru ni aluzije in zagospoduje pantomima in gluma. Omembe vredno je, da teče igra brez odmorov in da je v to svrhu nekoliko spremenjena; vez med prvim in drugim dejanjem se je prav dobro posrečila, manj srečen pa je prehod med drugim in tretjim dejanjem. V resnici odpira takale prireditev celo vrsto načelnih vprašanj o gledališču, in misel, kako bi se v tem okolju mogla vzpostaviti pr. resnoba igrati ali celo tragedija starega slova, zadene na celo vrsto ovir. Prvo pa bi bilo v tem primeru potrebno ugotoviti pogoje za iluzijo, sicer bi še tako dobro pripravljeno delo utegnilo propasti; brez dvoma pa bi bilo najzgodnejše, osredotočiti dogodke na sam konstruirani svet, na oder, oziroma sceno. Komedijski pa se take domislice, kot smo jih videli, kodajo.

Sicer pa bo v letnem gledališču dovolj prijetno in tudi svoboda gledavcev je popolnoma v skladu s celotnim okoljem: kadivcem ni treba od predstave, sediti odkrit ali pokrit, predstavo opraviš mimogrede, ko te trobenta pokliče na prehod — če si zakasnili, nikogar ne motiš, in če imaš psička na vrvi, tudi ta ni izključen od gledavcev, če je spodoben in dobro vzgojen. Tedaj nam bo to gledališče gotovo uspevalo kot ljudska zabava, ki bo še bolj utrdila vezi med občinstvom in igravci.

F. K.

Jože Kranjc: »Katakomba«. Igra v treh dejanjih. Izdala in založila »Drama«, Ljubljana, 1934. — »Katakomba« so kletno stanovanje socialistično usmerjenih stanovalec, kateri kanijo v svoji miselni razgibanosti in primitivni veri v tovarško skupnost (mizar Tomaž) prevrniti dosedanj kapitalistični red. Organizator Martin uči plahega študenta (tovarnarjevega sina), ki je pobegnil z gornjega v spodnji svet: »Iz katakomb se je vrnila doba nekoč, danes so katakombe spet polne, doba se mora spet prevrniti iz njih. Seveda, če bodo katakombe prav tako polne močnih ljudi, kakor so bile takrat.« Pa v teh katakombah ni dosti ljudi in se med temi sta edina iskrena mizar Tomaž in brezposelni Senica. Pisatelj Adolf je znal zgolj go-

voriti; ko se mu je s posrečeno premiero lastne igre odprl gornji svet, je brez premisleka zatajil svoje tovariše in deklico Franko (ki se je pridružila tej skupini ne radi skupne misli, marveč radi ljubezni do Adolfa) in stopil med neprijatelje ponižanih in razžaljenih. Tudi študent se je vrnil k očetu. Francka se je ubila. Prevarani Tomaž je zgubil delo. Organizator Martin, ki živi od organizacije, pa je šel nadaljevat svoje delo drugam. Tako bo vse mirno teklo »naprej, mi trije (Senica, mizar Tomaž in njegova žena) pa bomo gledali od tu, kaj se godi zunaj. V življenje na bomo posegali, le čakali bomo.« (Str. 64.) — Dialogi so v tej igri bogati na domislekih in na te pada velik del teže igre. Tudi posamezne osebe so dobro karakterizirane, vsaj vodilne. Pri nekaterih prizorih se pa čuti, da so preračunani za odskri efekt. Delo je v celoti lahko zajeto, brez težjih zapletov in duševnih borb, a pomeni vsebinsko v slovenski dramski literaturi nekaj novega. Ker je igra lahko vzporedljiva, bodo odri nedvomno radi sešli po njej.

† Vojtěch Birnbaum. Letos koncem maja je umrl v Prahi priznani češki umetnostni zgodovinar, ki izhaja iz takozvane dunajske šole (Riegl, Wiedhoff, Dwořak). Ta je bila vzor tudi naši prvi generaciji slovenskih umetnostnih zgodovinarjev. Prof. Birnbaum, avstrijski M. Dwořak, je posvetil svoje literarno delo študiju stila likovne umetnosti. Najzanimivejša študija v tej smeri je delo o razvoju umetnosti z ozirom na zakone stilne umetnosti z ozirom na zakone stilne transgresije od naroda do naroda, katero je dovršil tik pred svojo smrtjo. Omenjena razprava bo gotovo pobudila diskusijo v znanstvenem svetu. V zgodovini češke umetnosti je pisal poglavje o romanskem in gotičnem. (»Dějepis umění v Čechách«). Kot učitel umetnostne zgodovine je vzgojil na češki univerzi v Prahi lepo število znanstvenega naraščaja. V spomeniškem oziru je posvečal mestu Prahi, ali bolje, stari Prahi svoje bogato znanje.

Ob M. Dwořaku zavzema Vojtěch Birnbaum v vrsti čeških umetnostnih zgodovinarjev najvidnejše mesto.

Uspeh gđne Anite Mezetove v Belgradu. Priznati je treba, da danes mladi pevki kljub nadarjenosti in dobri šoli ni vselej lahko uspeti. V obilici gostovanj, ki jih posamezna gledališča, če že ne zavirajo, pa vsaj trpe, mladim in še neznanim močnem ni lahko priti na površje. Tu je treba res talenta, dela in volje. Mlada slovenska sopranistinja, gđna. Anita Mezetova, ki je te dni nastopala v belgrajski operi, je dosegla popoln uspeh, pri občinstvu kot pri kritikih. Reči moram, da jo je občinstvo sprejelo topleje kakor se to morda vidi iz poročil v posameznih dnevnikih, da ji je klicalo, kot že zdavnaj nisem slišal klicati pevki, katero prvič poslušam. — V Belgradu je gđna. Mezetova nastopila v vlogi Nedde v Leoncavallovo »Bajazzo« in v vlogi Mimi v Puccini-jevi »La Bohème«. Neddo je v nedeljo 3. t. m. celo ponavljala. Glas gđne. Mezetove je zadnji čas zelo mnogo pridobil, predvsem v širini. Druga stvar, ki je prav tako nujno potrebna dobri pevki, ki ima namen nastopati na odru, pa je dobra igra. In ravno v tej je gđna. Mezetova močna. Njene vloge so bile v primeri z vlogami drugih pevki, ki so gostovale zadnji čas, tudi dramatično na višku. Celoten nastop mlade sopranistkinje je bil tako prikupen, da je čisto razumljivo, če jo je belgrajsko občinstvo tolikokrat priključilo pred zastor. Iz Belgrada se gđna. Mezetova vrača zopet na Dunaj. T. P.

»Mladika« (junjska številka) prinaša poleg številnih leposlovnih prispevkov in nadaljevanj strokovnih razprav (»Iz zgodovine slovenskega slikarstva« itd.) tudi nadaljevanje prepotrebne raziskovanja Prešernovega življenja. Gotovo bo mogel le msgr. Tomo Zupan zbrati vse podatke (kolikor je pač danes mogoče) o življenju našega največjega pevača in jih polagoma prirediti za Prešernov muzej (glej »Slovenec« 2. junij). S tem, da objavlja »Mladika« prezanimive podatke iz P. življenja, opravlja nedvomno lepo kulturno opravilo. Zakaj še danes največjega slovenskega pesnika približuje na ta način najbolj širokim slovom. Junjska številka »Mladike« prinaša tudi večino najznačilnejših del Toneta Kralja, ki pravkar razstavlja v Jakopičevem paviljonu. Škoda, da ni bolje uspel posnetek pretresljivo lepe slike »Matie«, katera spada nedvomno med najlepša kraljeva dela. K. Dobida je prispeval tudi članek k novim delom Toneta Kralja. Vlogo »Slovenskega tiska«, kjer je prof. Kolarič opozarjal na slovenske pravopisne napake, je prevzela »Mladika« s Koštialovi- vimi razpravljanci »O nekaterih jezikovnih grehih«.

Gospodarstvo

Kriza naše trgovine in obrti

Vedno več odjav kot prijav

Zbornica za Trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani objavlja podatke o gibanju trgovine in obrti v Sloveniji za prvo četrtletje t. l. Iz te statistike je razvidno nadaljnje nazadovanje trgovine in obrti, kajti odjave prekašajo še vedno izredno prijave.

V trgovini je bilo letos v prvih treh mesecih prijav 197 (v zadnjih treh mesecih 1933 166), število odjav pa je znašalo 648 (482). Število prijav se je sicer povečalo, vendar se je še bolj povečalo število odjav. Ena sama panoga je, kjer je več prijav kot odjav, pa še tu je najbrž ta prirastek nastal slučajno in ne more biti merodajen niti za stroko, kaj šele za druge: to so knjigarnice. Ustanovljeni sta bili dve, odjavljena pa ena, torej prirastek 1 obrat. V ostalem je bilo gibanje sledeče (v oklepajih odjave): trgovina z živino 2 (22), s prašiči — (11), z lesom 13 (69), z manufakturo 4 (10), z deželnimi pridelki 9 (22), z živil 6 (36), s sadjem — (11), z delikatami 4 (10), s perutnino 7 (28), branjarije 3 (43), trgov. z mešanim blagom 76 (120), z galanter. blagom 2 (10), z vinom 1 (11), z vinom v zaprtih steklenicah — (10), sejmarstvo — (37), agenture in komis. trgovine 5 (13), izvoški — (12), prevozniki 16 (10) itd. Število trg. obratov se je torej letos že zmanjšalo za 451 — na 9648.

Podobno nazadovanje kot v trgovini opažamo

tudi v obrti. Število prijav je od zadnjega četrtletja lani naraslo od 204 na 274, toda istočasno se je bolj povečalo število odjav: od 539 na 688, tako da znaša presežek odjav nad prijavami že 414 (lani v zadnjem četrtletju je znašal samo 335). Tudi tu so redke panoge, kjer je več prijav kot odjav, pa še to večinoma tako, da ne stoji eni sami prijavi nasproti nobena odjava. Pregled po posameznih važnejših panogah je naslednji (v oklepajih število prijav): kovači 15 (24), podkovni kovači 7 (14), kolarji 5 (23), žage 7 (25), mizarji 15 (39), sedlarji — (11), izdelovanje pletenin 9 (21), krojači 28 (56), šivilje 34 (79), čevljarji 20 (112), mlinci 16 (46), peki 16 (17), mesarji 25 (21), godbeniki 1 (14) itd. Posebno občutno je nazadovanje pri čevljarjih, katerih število se je zaradi konkurence tovarniškega dela zmanjšalo samo v tem četrtletju za 92, v prejšnjem samo za 81. To da letno na stotine obratov, ki so preživljali družine in katerih lastniki morajo iskati zaslužka drugod.

Tudi med gostilniškimi obrati prevladuje število odjav: v prvem četrtletju letos 61 prijav in 108 odjav (lani v zadnjem četrtletju 90 in 136). Število prijav je znašalo (v oklepajih število odjav): gostilne 38 (88), bifeji 6 (1) in krčme 13 (1).

Končno omenjamo še industrijske obrate, katerih je bilo letos v prvih treh mesecih prijavljenih 6, odjavljenih pa 5.

Stanje Narodne banke

Z ultimo maja objavlja Narodna banka tale izkaz (vse v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 22. maj):

Aktiva: zlato 1766.2 (plus 1.4), valute 0.02 (—0.21), devize 102.1 (—0.17), skupno podlaga 1868.35 (plus 1.04), devize izven podlage 43.7 (plus 0.94), kovani denar 270.55 (plus 36.9), posojila: menična 1599.8 (plus 1.06), lombard 235.0 (—0.7), vrednosti papirji 16.16 (plus 1.3), prejšnji predjudni držav 1718.54 (plus 0.14).

Pasiva: bankovci v obtoku 4118.8 (plus 49.34), drž. terjatve 3.66 (plus 1.88), žiroračuni 448.0 (—57.7), razni računi 673.766 (plus 1.83), skupaj obveznosti po vidu 1125.4 (—56.0), obveznosti z rokom 953.9 (—2.65), razna pasiva 225.06 (—34.8).

Obveznosti po vidu in obtok bankovcev 5254.2 (plus 3.3), odstotek kritja 35.55 (35.56), od tega v zlatu 33.61 (33.6).

Iz pričujočega izkaza je razvidna običajna obremenitev banke za ultimo: obtok bankovcev je narasel, dočim je žiro padel, prav tako se je povečala količina kovanega denarja v blagajnah banke, kar pomeni, da se je obtok kovanega denarja zmanjšal. Med posojili opažamo že daljši čas, da je banka začela zopet z dajanjem kreditov.

Glavne postavke bančnih izkazov so bile naslednje v milij. Din:

	31. 12. 1933	30. 4. 1934	31. 5. 1934
obtok bankovcev	4327.2	4169.2	4118.8
obtok kovancev	960.0	938.3	929.4
skupaj obtok denar.	5287.2	5107.5	5048.2
menič. posojila	808.9	1611.0	1599.8
lombard. posojila	293.1	238.3	235.0
žiroračuni	474.4	410.4	448.0
obvez. z rokom	1106.3	947.8	953.9

Šesti dan velesejma

Ljubljana, 4. junija.

Kljub temu, da je bil danes ponedeljek, ki je običajno zaradi obiska najšibkejši med velesejmskimi dnevi, vendar je bil tudi danes obisk zadovoljiv. Izostala je sicer tista široka množica, ki je v nedeljo napolnjevala vse paviljone, pač pa so danes obiskali velesejem bolj resni kupci in interesi, pa tudi tisti, ki sicer niso prišli na velesejem kupčevati, pač pa se zanimajo za razne specialne razstave, kakor fotografsko razstavo, razstavo »Žena in dom«, razstavo »Zivalce« itd. Paviljoni s temi razstavami so deležni prav dobrega obiska. V karioografski razstavi je vedno dovolj ljudi, ki ure in ure študirajo razstavljane zemljevide.

Danes beleži velesejem poleg drugega tudi prav lep obisk mladine. Razne šole z dežele, ki prireajo majniške izlete v Ljubljano, obiščejo seveda tudi velesejem, kjer imajo znižano vstopnino. Otroci do 8 let pa imajo v spremstvu staršev sploh prost dostop.

Med kupčijami je treba omeniti izredno živahno kupčijo s preprogami. Sarajevska banovinska preprogarska šola se je odločila, da daje stalnim nameščencem preproge tudi na obroke, kar se je dosedaj že obneslo. Velik promet pa je tudi v pirotskih, smirskih in perzijskih preprogah. Zaradi spora med prodajalci preprog nas je velesejmska uprava prosila za naslednje obvestilo:

»Med razstavljalci perzijskih preprog, domačimi in tujimi, sta nastala prepri in polemika v časopisju. Uprava velesejma obžaluje, da je prišlo do tega osebnega in konkurenčnega konflikta.«

Dalje moramo omeniti, da se kaže letos živahno zanimanje za razstavljene poljedelske stroje. Razstavljalci iz Nemčije, ki zastopajo nemške veletrgovce, so s kupčijami prav zadovoljni. Enako tudi domači.

Zanimiv pojav je, da je letos prav mnogo obiskovalcev na velesejmu iz Avstrije. Tako med razstavljalci, kakor med obiskovalci je Avstrija prav dobro zastopana.

•

Zimo in zimarske izdelke imata na ljubljanskem velesejmu v paviljonu »F« razstavljene tvrdki J. Knitlic (glej tudi današnji oglas) in Vilko Masterl obe iz Stražišča (ne Tržiča) pri Kranju, kjer kakor splošno znano, lepo cvete zimarska industrija.

Produktna borza v Skoplju je imela občni zbor 3. junija. Promet je znašal na njej 668 vag. v vrednosti 9767 milij. Din. Največ je bilo prometa v pšenici 370 vag., ovsu 83, koruze 44.5, ječmena 38, rži 33.5 vag. itd. V primeri z letom 1932 je promet padel za 31 vagonov, toda v vrednosti se je povečal za nad 1 milij. Din.

Borza

Denar

Dne 4. junija.

V današnjem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Amsterdam, Bruslja, Curiha in Londona, narastel je občutno le Trst, dočim so ostali tečaji nekoliko popustili.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling notiral na ljubljanski borzi 9.33—9.43, na zagrebški

borzi pa je bil zaključen po 9.285 — Orški bani v Zagrebu: 21.15—31.85 (31.50). — Angleški funt v Zagrebu 253.15—254.75 (253.95), v Belgradu 253.20 do 254.80 — Španska pezeta v Zagrebu 6.34 do 6.44 (6.39).

Promet na zagrebški borzi je znašal 60.414 Din.

Ljubljana. Amsterdam 2309.85—2321.21, Berlin 1330.14—1340.94, Bruselj 796.91—800.85, London 172.53—174.13, Curih 1108.35—1113.85, New York 3383.28—3411.54, Pariz 224.74—225.86, Praga 141.70 do 142.65, Trst 294.35—296.75.

Curih, Pariz 20.28, London 15.605, New York 307.875, Bruselj 71.875, Milan 26.725, Madrid 42.05, Amsterdam 208.35, Berlin 120.05, Dunaj 72.95 (priv. 57.15), Stockholm 80.40, Oslo 78.35, Kopenhagen 69.65, Praga 12.80, Varšava 58.05, Atene 2.90, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Dunaj. Dinar (valuta) notira 8.44 den.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje se je zopet usmerila navzgor. Tečaji najvažnejših papirjev: vojne škode in obeh Blerovih posojil so zopet narasli. Posebno vzbuja pozornost dvig Blerovih posojil, ker se dvigajo tudi drugi naši papirji na inozemskih borzah. Tako je bil v Parizu ob uvedbi na borzo prvi tečaj novih 5% nih obligacij naše države za izvedbo moratorija 67.50 franc. frankov (nom. 250 franc. frankov), do danes pa se je dvignil na približno 90, kar se obirno komentira. Je pa ta dvig v zvezi s splošnim dvigom na pariški borzi, kjer je ugodno vplivalo znižanje obrestne mere in povečanje likvidnosti denarnega trga.

Promet je oživel ter je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 2000 komadov, 7% inv. pos. 50.00 in 7% Bler 1000 dol.

Ljubljana. 7% inv. pos. 71 den., agrarji 36 d., vojna škoda 303—305, begl. obv. 54 den., 8% Bler. pos. 58—59, 7% Bler. pos. 52—53, 7% pos. Drž. hip. banke 65 den., Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—72 (70), agrarji 37 den., vojna škoda 303—305.50 (301, 304), 6. 302 den., 7. 301 den., 9. 301—302, 6% begl. obv. 54—54.75, 8% Bler. pos. 59—60 (59), 7% Bler. pos. 52.75—53.50 (52.75), 7% pos. DHB 66—67. — Osj. slad. tov. 150, Impeks 50 den., Vevče 20 bl., Trboveljska 90 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71 do 71.50 (71), agrarji 37—38, vojna škoda 305—306 (305.50, 305), 9. 304.50—306, 6% begl. obv. 54 do 54.50, 8% Bler. pos. 58.50—59 (58.25), 7% Bler. pos. 52.75—53.50 (52.75), 7% pos. DHB 66—67. — Delnice: Narodna banka 4050 bl., Priv. agr. banka 213.50—215.

Dunaj. Dunav. sav. jadr. prioritete 59.90, delnice 11.25, Linderbanka 15, Narodna banka 125, Alpine 10.50, Rima 22.30, Trboveljska 9.70. Tendence je na dunajski borzi za vse papirje izredno slaba in se pozna nazadovanje tečajev pri vseh papirjih.

Žitni trg

Položaj za pšenico je negotov. Vse čaka na žetev in prve rezultate mlavce. Po dosedanjih vesteh kaže, da se bo začela žetev ječmena že ta mesec in da nam je do konca meseca že pričakovati novo blago. V pšenici se bo žetev začela okoli 15. v mesecu in bo novo blago prispelo že okoli 10. julija. Za staro blago se imenujejo neizpremenjene cene: bč. 80 kg 1% 130, ban. 77 kg 2% 122.50 in bč. 78 kg Sv. Ivan 125. Moka je ostala v ceni neizpremenjena in stane po kakovosti od 210—225. Koruza je nadalje zelo čvrsta in se zanjo danes zahteva že 85—87.50 Indija pari.

Živina

Dunajski goveji sejem 4. junija 1934. Prignanih je bilo 957 volov, 464 bikov ter 492 krav, skupno 1913 glav, od tega iz Avstrije 1397, iz inozemstva pa 516. Cene so bile tele (v šil. za 1 kg žive teže): voli 0.90—1.35, bikji 0.85—1.05, krave 0.90—1.05 in glavna živina 0.60—0.80. Kupčija z biki je bila mirna, živahnejša pa je bila s kravami, toda cene so ostale neizpremenjene. Vole so slabo prodajali in so cene padle za 3—7 grošev pri kilogramu.

Naša zlata hčerka in sestra

**s. Marija
Alojzija Poljanec
O. S. Urs.**

je danes ob 17 odšla k svojemu Bogu, po katerem je vedno tako hrepnela. Pogreb bo v sredo, dne 6. junija popoldne iz uršulinskega samostana v Skofji Loki.

Ave anima candida.

Ljubljana, dne 4. junija 1934.

Anna in Sylvija Poljanec.

Naznanila

Ljubljana

1. Sololce VIII. a in b razreda I. državne (sedanje klasične) gimnazije v Ljubljani, letnik 1904, vanj biva na sestanku v Ročice, hotel Union, v četrtek, dne 7. t. m. ob 8 zvečer, da se pogovorimo o prošnji 30-letnice maturo začetkom meseca julija ali pozneje. Prošnja tudi morebitnih pismenih nasvetov. Dr. M. Korun, odvetnik, A. Prebil, prof. v p. Ljubljana.

1. Goštev glasbe v domačem krogu je naslov današnjega javnega nastopa goštev kroga Glasbene Matice, ki bo ob 18 v filharmonični dvorani. Celotni spored, ki obsega najrazličnejše kombinacije instrumentov, posameznih kakor tudi v skupinah, sta nastudirala prof. Karel Jeraj in gospe Hribar-Jeraj Vida. Kakor rečeno je spored izredno zanimiv in poučen ter prinaša celo vrsto izredno priljubljenih in lepih skladb prave umetniške vrednosti. Poset II. javnega nastopa šole Glasbene Matice najtopleje priporočamo predvsem staršem ter mladini, pa tudi vsem onim, ki se zanimajo za razvoj glasbe. Vstop je dovoljen proti nakupu sporeda, ki stane 2 Din. Začetek točno ob 18.

1. Produkcija operne šole dramskega konservatorija v Ljubljani bo drevi ob 20 v dramskem gledališču. Na sporedu so poleg opere Mozart in Salieri, odlomki iz oper Glumaci, Aida, Carmen, Traviata in Faust. Nastopijo naslednji gojenci: Iglis Jelka, Fratrik Stefka, Korenčan Stefka, Rudolf Vida in Struclj-Verbič Milena, dalje Burger Drago, Drmota Anton, Petrovič Tone in Planec Zoran. Na klavirju spremljata njihove nastope kapelnika Neffat Anton in dr. Švara Danilo. Vsi so iz operne šole ge. Škerlj-Medvedove Ottilie. To je prva produkcija operne šole, druga pa bo v torek, 12. junija, soper — dramskem gledališču. Cene znižane dramske od 6-20 Din, predprodaja pri dnevnih blaginji v operi in od 13.30 dalje v drami.

1. Nočno službo imata lekarji: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Maribor

Na Akademski kongregaciji ima jutri ob obhajni uri pri ob. frančiškanih svoj redni sestanek. **Na Srbski večer** priredijo naši dijaki nocoj ob 19 v dvorani klasične gimnazije. Recitirali bodo pesmi najmanjšega slovenskega naroda. Prvič bodo v Mariboru zadoneli glasovi srbskih narodnih pesmi, ki jih je nalašč za to priliko harmoniziral prof. Marko Bajuk. Kratko predavanje prof. Sedivja bo prikazalo zgodovinsko usodo in življenje luških Srbov do Hitlerjevega nastopa. Prijatelji in starši dijaške mladine takreno vabljeni!

Drugi kraji

Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu, Gunduličeva ulica 23, priredi v sredo, dne 6. t. m. ob pol 3 zvečer društveni sestanek s predavanjem g. dr. S. Težaka o temi: O japonskem pesništvu. Gosti dobrodošli.

Središče ob Dravi. V nedeljo, 10. junija popoldne ob 3 bo pod okriljem Narodne Prosvete velik koncert vseh pevskih zborov velikonedeljske dekanije. — Pevski zbori so priredili koncert že pri Veliki Nedelji s lepim uspehom, zato smo prepričani, da bodo dosegli tudi tu popolni uspeh. Nastopilo bo okrog 160 pevcev in pevke. Zanimanje za to prireditev je veliko, saj imajo ljudje na deželi malokdaj priliko slišati tako mnenj pevskega zbora. Pridite na praznik naše slovenske pesmi!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)
Torek, 5. junija: Produkcija operne šole dr. konservatorija.

OPERA (Začetek ob 20)
Torek, 5. junija: Zaprto.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 5. junija: 11.00 Soliska ura: Ameriški Slovencei (dr. Valter Bohinec) 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 15.00 Otroški kotiček (Manca Komarova) 15.30 Plošče 15.00 Radio-Thema Laško (Stanko Biličnik) 15.30 Zena v bolgarski književnosti (ga. Pavla Hočevar) 20.00 Komorni trio (H. Svetel) 21.00 Fantje na vasi, vmes Radijski orkester 22.10 Čas, poročila 22.30 Angliške plošče.

Drugi programi:

TOREK, 5. junija. Belgrad: 19.00 Jugoslovanske pesmi 20.00 Koncert učencev glasbene šole v Belgradu 21.10 Scene iz Gogoljevega »Revizorja« — Zagreb: 20.00 Smetanova in Dvorjakova prošnja, prenos iz Hrvatske glasbenega zavoda — Dunaj: 17.35 Violinski koncert 19.10 Prvi koncert po željah poslušalcev 21.00 Večer melodram — Budimpešta: 19.10 Plošče 20.45 Slavnostni koncert iz Debrečina 22.30 Ciganska glasba — Milan-Trest: 20.45 Opereta »La Mascotte«, Audran — Rim: 20.45 Godba na pihala — Praga: 19.10 Citraški kvartet 19.30 V spomin Pečka 20.30 Ženski zbor poje 21.00 Labudji spev, radijska revija — Bratislava: 20.15 »Pri zdravniku«, igra 21.15 Tamburaški zbor — Varšava: 19.15 Plošče 20.25 Opera »Maria«, Statkovski —

Apretiramo in zgladimo

po primerni odškodnini. — Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 6391.

Pension Nevenka

samo 100 m od kopališča. Soba s popolno oskrbo 50 do 55 Din za osebo. Izvrstna kuhinja. Park v neposredni bližini. — Pension »Nevenka«, Novi Vinodol, Hrv. Primorje.

Rekordna vožnja

Simon je iznova prišel: »Mislim na presenečenje svojih tovarišev z »Mount Everest«, ko bi me sedaj videli.« (Slišal je njihov smeh in roganje, kakor da bi oprezovali v skritem kotičku.)

Stopala sta počasi, se pozibavala z noge na nogo in se živo opročala, če sta se v koga zadela. Bila sta omotična. Zenske so plešale balet okrog njiju. Ena je bila zlekajena v naslanjač na desni. Bila je vsa v belo svilo oblečena in njeno zlato-plava glava je bila ogrnjena z belo tenčko. Oči je imela vprte v šipo, ki jo je megla naredila neposojno. Simon je mislil: še tri korake in stal bo pred njo, pa mislila si bo, kako neroden in nespreten je. Da bi napravil boljše vtis, se je pripravil, da zine besedico svojemu tovarišu.

»Gerard«

Kaj se je godilo? Čutil je dve trdni roki, ki sta ga zagrabil za ramena, nato pa izpustili. Sunilo ga je v stran in tačas je planil val vonjave proti njemu. Imel je samo čas, da je opazil črne oči, nasmeh in zašepetano besedo:

»Oprostite.«

Na vseh koncih in krajih ženske, nališpane, negovane, smehljajoče se in vse so bile videti zale. Bogata oblačila, dragotine, gole in z zapetnicami pokrite lakti, vravoli okrašeni z ovratnicami in mehke bele roke, ki so živele svoje življenje; vse to je bilo kot briljanti in biseri. Nikoli še ni bil Simon na slični slabosti, nikoli si ni predstavljal, da je možno zbrati na enem mestu toliko čednih žensk, ki so vse tako različne in vse ljubke. Lepa svetloba je povzdigovala oblačila, se bliščala v dragotinah in dajala polti tople soj.

Pomikala sta se dalje. Simon je pogledal Gerarda. Videlo se mu je, da je malce ginjen. »Teško

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pešna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

ako jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-5
Črnlca — Svetlokalnica

Prireditve

V kavarni »Stritar« vsak večer koncert. (h)

Službe iščejo

Dekle

gre k otrokom ali za potrebnost za skromno plačo, odnosno samo hrano. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Pomoč« št. 6369. (a)

Mehanik in šofer

z 10 letno prakso, zmožen tudi kavicje, išče službo. Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Kavcija« št. 6413. (a)

Službodobe

Kuharico

spretno, vajeno večjega gospodinjstva, snažno in zanesljivo, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, sprejemem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod šifro »Stalna« št. 6385. (b)

Hlapec

10 let star — se sprejme. Ivana Česenj, mlin, Tacen pod Šmarno goro. (b)

Vajenci

Učenec (učenka)

pričen, delaven, pošten in dober računar, z dovoljno šolsko naobrazbo, se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Razen obleke vsa oskrba zagotovljena. Ponudbe upravi »Slovenca« št. 5968. (v)

Vnajem

Dekle

dobra kuharica, čedne zunanosti, z daljšimi sprejemami, dobi na račun zajtrkovalnico in kuhinjo z vsem inventarjem in vso zalogo. Pismene ponudbe upravi »Slov.« pod »Kavcija« 2000 Din« št. 6366. n

Stanovanja

IŠČEJO:

Učiteljica

išče prazno sobo za prvi julij. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. »100« 6384. (c)

ODDAJO:

Stanovanje

oddam v L nadstr. 3 sobe, pritlikline, parketirano, za avgust; vrt na razpolago. Aljaževa 38. (c)

Petsobno stanovanje

sončno, moderno, poleg univerze, pripravno za zdravilne, prav ugodno oddam z avgustom. Naslov v upravi »Slov.« pod šte. 6282. (c)

Stanovanje

soba, kabinet in kuhinjo, poceni oddam. Naslov v upravi »Slov.« št. 6368. c

Soba s kuhinjo

se odda za julij. Orlova št. 7. (c)

Glasba

Klavirji

prvovrstni instrumenti - različnih trvd kakor tudi lastnih izdelkov že od 11.000 dalje dobite pri R. WARBIKE Ljubljana, Gregorčičeva 5 Dolgoletna garancija. — Prodaja na obroke tudi proti bančnim knjižnicam. Strokovniška popravila in ugaševanje izvršujem točno in ceno. — Načelnica izposojevalnica.

Posestva

Dvonedstropna hiša

s pekarno, v Zagrebu, letni donos 102.000 Din, se zelo ugodno odda. Informacije daje Posarič, Frankopanska 18, Zagreb. (p)

Kupimo

Suhe gobe

povzročeno, kupuje stalno po najvišji ceni Artur Nachbar, Radeče.

Vsakovrstno

zlatu kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Auto-motor

Poltovorni auto

»Ford«, dobro ohranjen, 4 cilindrski, 40 HP, 500 kg nosilnosti — ugodno naprodaj. — Ponudbe na poštini predal št. 84, Ljubljana. (f)

Prodamo

Železniških tračnic

večjo množino, prodam. Mihael Kavčič, Ljubljana VII. (l)

Domače salame

priznane najboljše ter polemendolski sir nudi delikatesa L. Buzzolini, Lingarjeva ulica, za škofijo. (l)

VINA

prvovrstna, bela in črna Vam ugodno nudi od 50 l naprej

»Belokranjska klet«

vinarska zadruga, Ljubljana VII, Gasiška ul. 3.

Obličite nas na velesajmu!

Reklamna cenal

Otročje in moške nogavice po . . . Din 3.— damske, kratke Din 4.— nudi — Nogavice »Bembere«, družba z o. z., v Ljubljani, Miklošičeva 14.

Zelo poceni se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Telefon 2059

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Fotoaparat

»Avus«, 6½ x 9, s kompletnim priborom, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6382. (l)

Novo in staro vino

prav dobro, prodaja po zmerni ceni na malo in veliko ekonom Malus, Bizeljsko. (l)

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje, nadalje bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po

najnižjih cenah

pri trvdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

ŽIMA

za žimnice in drugo mehko opremo mora biti obdelana s specialnimi stroji. Tako obdelana žima odgovarja vsem higijenskim zahtevam, ni mastna, ker je dobro prekuhana, je brez duha ter onemogoča molje in drugo golazen. Največjo izbiro tovrstne žime Vam nudi po najnižjih cenah samo trvdka

J. KNIFIC tovarna **Stražišče pri Kranju** Na Ljubljanskem velesajmu paviljon F

ZAHVALA. Za mnoge dokaze iskrenega sožalja ob težki izgubi prerano umrlega soproga in očeta

Ivana Mikluša

okrajnega sodnika, jugoslov. dobrovoljca in kap. I. klase v rez.

se najtopleje zahvaljujemo patru Stanislavu dr. Aljančiču in stalnemu vikarju preč. Vinku Mundi za verska tolažila, zdravniku dr. Mariniču za ves njegov trud ob boleznih, ter vsem prijateljem in znanecem, ki so pokojnika v tako lepem številu spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo poleg č. duhovščine še predsedniku in podpredsedniku okr. sodišča dr. Zihnerju in dr. Pichlerju, dr. Zorjanu za drž. tožilstvo, gg. tovarišem sodnikom, jugoslov. dobrovoljcem z rav. Pogačnikom na čelu, gg. odvetnikom in notarjem, odvetniškemu, notarskemu in sodniškemu uradništvu, dr. Fornazariču in g. Kralju za »Jadran« in »Nanos« in hišnim stanovanjem — vsem za spremstvo in vence; posebej preč. Vinku Mundi, predstojniku sres. sodišča dr. Lešniku in odv. dr. Bergoču za pomenljive nagrobne govore, častništvu 45 pp. s četo vojakov za izkazano vojaško čast in pevskega društva »Jadran« s pevovodjem g. Lahom za žalostinke. — Hvala vsem!

V Mariboru, dne 4. junija 1934.

Amalija vd. Mikluševa in sinčka Ivi in Marjanček.

Potrti v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pretužno vest, da nas je za vedno zapustila naša nad vse ljubljena mamica, gospa

Josipina Adamle roj. Uršič

danes, dne 4. t. m. po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 5. junija 1934 ob 5 popoldne iz hiše žalosti Stari trg št. 2/IV, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. junija 1934.

Roland, sin

in vse ostalo sorodstvo.

bo spoznati, kaj je in kaj misli,« si je dejal Simon. Čutil je toplo naklonjenost do svojega tovariša, misleč, da bo prijetno z njim dolgo potovati in nabirati skupne spomine.

Cesto sta se obrnila, često sta tudi pogledala ženski v oči. Tu se je strnila gruča potnikov nalik šopku cvetja. Ni morda med njimi tudi one črno-laske, ki se je zadela obenj? Pogledajmo! Spoznal jo bo po bleščečem pogledu in tudi po nageljnovem vonju. Toda bilo je toliko črnk, toliko živahnih pogledov in marsikatera je ljubila nageljnove duh.

Ondi je bila zbrana družina. Že priletela oči in mati sta imela tako spoštovanje vzbujajoč izraz, kakor ga dajo beli lasje, če so pristni in skrbno počesani. Njuna obraza, njune mirne oči so pričale o počitku udobne starosti po borbah življenja. Ta dva sta brez dvoma utemeljila srečo svojih sinov, hčera, zetov in sinah, ki so ju obdajali in razveseljevali.

Vse okrog so snažni, brezhibno oblečeni otroci nagajali odgovoriteljicam, ki so ljubosumno čuvala nad njimi.

Take skupine si videl tu, nekaj dalje in še dalje. Namestilo so se po palubi, po dvoranah, tvoreč rod, ki se ni družil z drugim podobnim rodom. Drugod si opazil samcate može, nagubanih obrazov, zmučenih potez, može, ki se niso znali okoristiti s tem počitkom, misleč na borbe, ki so jih prestali, na borbe, ki jih še čakajo. Bili so tam može, trdi in surovi, ki so bili pluli v izseljeniških medkrovi in ki se niso, ali le slabo, znašli v razkošju »Morske zvezde«. Nekateri so imeli ženo, lutko, pokrito z dragulji in v bogati obleki, ki so jo kazali kakor izvesek ali jamstvo: »Tu je moja žena«. Drobila je z malimi koraki, vsa plava, osupla, malce pozdravila, se malce nasmehnila in izginila.

Polokna, postavljena, da odbijajo veter, ko so šipe odprte, so zasenčevala kotičke, ki so si jih izbrali zaljubljeni. Sedeli so v tesno drug ob drugem postavljenih naslanjačih in držali roko v roki. Odtegnili so se od prometa, ure niso štele več. Kljub šumnim razgovorom so v miru svojega bitja zaznali najmanjši ropot. »Slišiš veter?« »Čuješ stokanje trupa?«

Tri godbe so igrale valčke, dve stotini parov sta se vrteli, roke so metale karte na igralne mize, druge so pobirale igralne znamke. Čul se je žvenket kristala, dragotin; čuli se različni glasovi, ki so se zlivali v en sam zvok. Črne, svetle, bele postave so z valovitim gibanjem oživljale dvorane.

Bil je to silen zbor, košat in vendar jaseen, čigar mogočen dih je zadel ob častnika, ki sta se upirala njegovemu čaru in mislila na Davisa in Herwicka, na zpovedišču strmeča v meglo. Glas sirene je le pridružen segal do semkaj. Zakaj je tuhila? Ah, da! Megla!

Tu je mlada ženska, ki se je zaletela v Simona, da ubeži zasledovalcu. Le za korak je bila oddaljena od njega, vzravšana, mirna, smehljajoča se, morda nekoliko porogljiva. Malce je našobila usta, ko se je opravičevala:

»Oprostite, kapitan.«

Simon se je branil:

»Kako? Oprostim naj? Nimam česa.«

Stala je pred njim, mnogo manjša od njega, in ga prijala za roko.

»Dobro večer, kapitan. To so moji prijatelji.« Deseterica ljudi je obkrožila Simona in Gerarda. Ko so se predstavili, je dejala mlada ženska:

»To vam je prava ladja! Ne enega častnika ni videti. Vedno sami komisariji. To niso mornarji! Kje je poveljnik? Nikoli ga ne vidimo. Poznamo ga. Medved je. Medved!«

Simon in Gerard sta bila v zadregi. Spogledala sta se, rdeča od plahosti.

»Pridita, gremo pit šampanjca.«

Simon se je upiral. Šibek upor. Njegovo roko je prijala in stisnila sladka okrogla ročica, hudo zapovedovalna.

»Pridite torej!«

Eni so ju vodili, drugi porivali deset metrov daleč po polubi in njuni novi prijatelji so pravili drugim potnikom, kakšen plen so ujeli: To sta dva poročnika.

Mlada ženska je čebllala, zastavljala Simonu vprašanja brez repa in glave. Odgovarjal ji je vse napak. Toliko je bilo bogastva, obkrožale so ga tako številne lepe žene, ga nadlegovale in vpraševale, može so bili tako uslužni in ljubezni, da ni mogel niti zbrati dveh misli.

Od obeh skrajnosti palube je prihajala množica proti njima. Tudi za njihovo gručo je rasla in ko so stopili v ogromno dvorano, od luči oblit, položeno, bliščečo se od kristala, okrašeno z dragocenim lesom, intarzijami, šipkami in vezeni-nami, so se vsi potniki dvignili.

Znašla sta se drug ob drugem sedé za četverokotno mizo, na kateri sta bili dve čaši, tako nežni, tako prozorni, da so njuni preti oklevali prijeti ju.

»Šampanjca?«

»Dovolj.«

»Bilo bi česa drugega treba, da bi se mornarju zavrtelo v glavi. Zelite kaditi?«

Izpraznila sta kupo šampanjca in se sedaj umirila. Divji ples njunih misli se je počasneje vrtel in polagoma prenehal.

»Kje je torej mies... O, pozabil sem že njeno ime!«